

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra výchovy ke zdraví

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Zdena Hanzlíková

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra výchovy ke zdraví

**Analýza zaměstnanosti osob se zdravotním postižením v lokalitě České
Budějovice**

Bakalářská práce

Autor: Zdena Hanzlíková

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Výchova ke zdraví

Vedoucí práce: Mgr. Vlasta Kursová, Ph.D.

České Budějovice, duben 2013

University of South Bohemia in České Budějovice
Faculty of Education
Department of Health Education

Employment analysis of disabled people in the of České Budějovice

Bachelor Thesis

Author: Zdena Hanzlíková

Study programme: Specialization in Education

Study of Programme: Health Education

Supervisor: Mgr. Vlasta Kursová, Ph.D.

České Budějovice, April 2013

Jméno a příjmení autora: Zdena Hanzlíková

Název bakalářské práce: Analýza zaměstnanosti osob se zdravotním postižením v lokalitě České Budějovice

Pracoviště: Katedra výchovy ke zdraví, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Vlasta Kursová, Ph.D.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2013

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá problematikou zaměstnávání osob se zdravotním postižením v regionu České Budějovice. V první (teoretické) části jsou vysvětleny pojmy osoba se zdravotním postižením, postavení osob se zdravotním postižením na trhu práce. Dále se pak věnuji popisu práva a povinnosti zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají osoby se zdravotním postižením a jejich možnostmi žádat příspěvky od úřadu práce. Bakalářská práce také poukazuje na organizace nabízející pomoc při usnadnění hledání zaměstnání osobám se zdravotním postižením. V druhé (praktické) části jsou zaznamenány výsledky dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření bylo rozděleno na dvě části. První typ dotazníků byl určen pro zaměstnavatele, kteří zaměstnávají osoby se zdravotním postižením. Tohoto šetření bylo ochotno se zúčastnit sedm organizací sídlící na území České Budějovice. Druhý typ dotazníkového šetření byl určen osobám se zdravotním postižením, které byly v zaměstnaneckém poměru v daných firmách. Tohoto šetření se zúčastnilo 80 respondentů zdravotně postižených. Vyhodnocené odpovědi respondentů jsou ověřovány v mých odborných předpokladech a rozebrány v diskuzi. Poslední kapitola bakalářské práce obsahuje závěr s vyhodnocením.

Klíčová slova: osoba se zdravotním postižením, nezaměstnanost, zaměstnávání osob se zdravotním postižením, práva a povinnosti zaměstnavatelů, zákon o zaměstnanosti, trh práce.

Name and Surname: Zdena Hanzlíková

Title of Bachelor Thesis: Employment analysis of disabled people
in the České Budějovice

Department: Health Education, Faculty of Education, University of South Bohemia
in České Budějovice

Supervisor: Mgr. Vlasta Kursová, Ph.D.

The year of presentation: 2013

Abstract: Bachelor's thesis deals with the employment of handicapped people in the region of České Budějovice. The first (theoretical) part explains the concepts of person with disabilities, the situation of persons with disabilities in the labour market. Furthermore, the work describes the rights and obligations of employers who employ people with disabilities, their possibilities of seeking contributions from a job centre. Bachelor's thesis also points out organisations that offer assistance to facilities in the search for employment for persons with disabilities. The second (practical) part deals with the results of a questionnaire survey. The questionnaire survey was divided into two parts. The first part of questionnaire was designed for employers who employ persons with disabilities. Seven organisations located in the area of České Budějovice were willing to participate in the survey. The second type of questionnaire was designed for people with disabilities who were employed in those given firms. For the questionnaire were collected responses from 80 people with disabilities. Respondents' answers are verified by my professional assumptions and analysed in the discussion. The last chapter of the thesis includes the evaluation of the results.

Keywords: a person with a disability, unemployment, employment of persons with disabilities, the rights and obligations of employers, employment law, labour market.

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci „Analýza zaměstnanosti osob se zdravotním postižením v lokalitě České Budějovice“ vypracovala samostatně pod odborným vedením Mgr. Vlasty Kursové, Ph.D., pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne 18. 4. 2013

Zdena Hanzlíková

Poděkování: Děkuji Mgr. Vlastě Kursové, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při vypracování bakalářské práce.

OBSAH

1	ÚVOD	11
	TEORETICKÁ ČÁST.....	13
2	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	13
2.1	Klasifikace zdravotního postižení.....	14
	Klasifikace dle doby vzniku postižení	14
	Klasifikace dle druhu postižení	14
	Klasifikace dle druhu postižení	15
2.1.1	Počty zdravotně postižených	17
2.1.2	Postoj společnosti ke zdravotně postiženým jedincům	18
2.2	Vymezení pojmu osoba se zdravotním postižením	19
2.3	Charta zaměstnaneckých práv pro lidi s postižením.....	21
3	ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM JAKO NÁSTROJ JEJICH INTEGRITY.....	22
3.1	Příspěvky na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.....	24
	Příspěvek na zřízení chráněného pracovního místa pro osoby se zdravotním postižením	24
	Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě	24
	Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa	25
	Příspěvek jednotlivci - osobě zdravotně postižené	25
4	ÚŘAD PRÁCE.....	26
4.1	Úřad práce v Českých Budějovicích	26
	Vývoj situace na trhu práce v Českých Budějovicích za rok 2008 – 2012	27
	Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo v okrese České Budějovice za rok 2008 – 2012.....	28
	Počet evidovaných uchazečů OZP v okrese České Budějovice za rok 2008- 2012	29
	Vhodná pracovní místa pro OZP v okrese České Budějovice za rok 2008 – 2012	30
	Aktivní politika trhu práce v ČR.....	31
	Rekvalifikace uchazečů s OZP v okrese ČB	33
	Počet uchazečů s OZP umístěných v rámci veřejně prospěšných prací v okrese ČB	34
	Počet uchazečů s OZP umístěných v rámci společensky účelných pracovních míst v okrese ČB.....	35
	Pracovní místa pro osoby s OZP za rok 2008 -2012.....	36
5	ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE ZAMĚSTNÁVÁNÍM OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	39
5.1	Svaz českých a moravských výrobních družstev (SČMVD).....	39
5.2	Národní rada osob se zdravotním postižením ČR.....	39
5.3	Česká unie podporovaného zaměstnávání.....	40
5.4	Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených v ČR.....	40
5.5	Sdružení zdravotně postižených ČR	41
5.6	Občanské sdružení Koníček.....	42
6	CÍLE A ÚKOLY.....	43
6.1	Cíl práce.....	43

6.2	Úkoly práce.....	43
6.3	Odborné otázky a předpoklady	44
PRAKTICKÁ ČÁST		45
7	METODIKA PRÁCE.....	45
7.1	Charakteristika souboru	45
7.2	Organizace experimentálního šetření	45
8	VÝSLEDKY A DISKUSE	46
8.1	Výsledky dotazníkového šetření	46
8.2	Diskuze ke zjištěným faktům	73
9	ZÁVĚR.....	78
10	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	
11	PŘÍLOHY	
11.1	Příloha č. 1: Dotazník zaměstnanci	
11.2	Příloha č. 2: Dotazník zaměstnavatelé	

1 ÚVOD

Pro mou bakalářskou práci jsem si zvolila téma „Analýza zaměstnanosti osob se zdravotním postižením v lokalitě České Budějovice“. Zaměření a výběr této práce vycházel z mého osobního zájmu o tuto problematiku. Z globálního hlediska se nezaměstnanost stává celosvětovým problémem. Myslím si, že v dnešní době neexistuje člověk, který by mohl říci, že otázka nezaměstnanosti se ho netýká buď osobně, nebo prostřednictvím blízkého okolí. Ne vždy si lidé s touto situací dokážou sami poradit. Proto jsou odkázáni hledat pomoc na úřadech práce nebo jiných organizacích. Jediným zdrojem jejich příjmů se pro ně pak stává podpora v nezaměstnanosti nebo sociální dávky. Jestliže mají nezaměstnaní problémy najít si zaměstnání, u osob zdravotně postižených tento problém platí dvojnásob.

Při uplatňování osob se zdravotním postižením na trhu práce vystupují do popředí jejich sociální, ekonomické a psychické problémy, ale zejména problém pocitu méněcennosti a smysluplnosti života. Vzhledem k stále většímu důrazu na výkon a produktivitu práce mají osoby se zdravotním postižením v současné době menší šanci se uplatnit na trhu práce. Jejich evidence na úřadu práce několikanásobně převyšuje evidenci zdravých uchazečů. (BUCHTOVÁ, 2002.)

Zaměstnávání osob se zdravotními postiženími je sociální problém, kterému není věnován dostatečný prostor. Okres České Budějovice není v celorepublikovém měřítku, žádnou výjimkou. Osoby se zdravotním postižením patří již několik let k problémovým skupinám uchazečů z hlediska uplatnění na trhu práce.

Má bakalářská práce je rozdělena na dvě části - teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou shrnuty poznatky z uvedených odborných a literárních zdrojů, kde jsem čerpala zejména ze zákonů vztahujících se k problematice zaměstnávání osob zdravotně postižených. Pro lepší orientaci k dané problematice obsahuje bakalářská práce situační analýzu zaměstnanosti v okrese České Budějovice. Praktická část vychází z mé zkušenosti a poznání dané problematiky a je zaměřena na interpretaci výsledků dotazníkového šetření, včetně grafického znázornění. V této části práce zaznívá též diskuze ke zjištěným faktům a vyhodnocení stanovených předpokladů.

Svoji práci bych ráda směřovala k možnostem uplatnění zdravotně postižených na trhu práce v regionu České Budějovice. Doufám, že má práce zaujme širokou veřejnost čtenářů, kterých se tato problematika „zatím“ přímo netýká, a zvýší zájem o

řešení problémů integrace osob zdravotně postižených nejen v rámci uplatnění na trhu práce, ale i ve společnosti.

TEORETICKÁ ČÁST

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Definovat „zdravotní postižení“ jako takové není jednoduchý úkol. Lidé s postižením by neměli být považováni za pacienty, za předměty lékařské péče nebo charity. Být zdravotně postižený a nemocný není stejné. Mnoho lidí si pod pojmem „zdravotně postižený“ představuje člověka, který je buď na invalidním vozíku, s berlemi či holí. Kromě tělesně, sluchově a zrakově postižených patří do této skupiny i mentálně postižení lidé s civilizačními chorobami a vnitřně nemocní.

Jestliže hovoříme o postižení, je třeba uvést zde pojmy, které s ním úzce souvisí a jsou hojně užívané. Avšak otázkou zůstává, zda jsou používány adekvátně v tom smyslu, jak je uvádí Světová zdravotnická organizace (WHO) ve své Mezinárodní klasifikaci vad postižení a znevýhodnění (1980):

- Impairment (porucha, vada): jakékoli poškození, ztráta, resp. abnormalita ve funkcích fyziologických, anatomických a ovšem také psychických.
- Disabilita (postižení): znamená jakékoliv omezení, chybění, invalidita, neschopnost (vyplývající z vady) vykonávat činnost způsobem, jak je obvyklé. Jedná se o poruchu na úrovni celého jedince.
- Handicap (znevýhodnění): omezení možností vyplívající pro jedince z jeho postižení, které znemožňuje, aby naplnil roli, která je pro něj vzhledem k jeho věku, pohlaví, a sociálním činitelům normální (JANKOVSKÝ, 2006)

Zdravotní postižení lze vymezit jako stav trvalého a závažného snížení funkční schopnosti v důsledku nemoci, úrazu nebo vrozené vady (VYSOKAJOVÁ, 2000) Postižení není vlastnost osob, ale jde tu o řadu překážek, které postiženému omezují jeho účast života ve společnosti. Například pro vozíčkáře může být schodiště při vstupu do budovy překážkou. Proto by mělo být úkolem společnosti tyto překážky odstranit a vytvořit pro postižené takzvané „otevřené prostředí“.

2.1 Klasifikace zdravotního postižení

Klasifikace dle doby vzniku postižení

A) VROZENÉ (DĚDIČNÉ) POSTIŽENÍ

1. Exogenní (vnější) faktory

prenatální - všechny faktory, negativně ovlivňující vývoj jedince v období od početí do porodu

perinatální - všechny rizikové a negativní okolnosti probíhající okolo porodu nebo krátce po narození

postnatální - všechny možné příčiny vzniku vad a poruch vzniklé v období po narození

2. Endogenní (vnitřní) faktory

genetické

ostatní (SLOWÍK, 2007)

B) ZÍSKANÉ POSTIŽENÍ

Pro člověka představuje toto postižení větší trauma, jelikož člověk může srovnávat, uvědomuje si, co ztratil, jeho stav považuje za nepřijatelný, i když z objektivního hlediska má postižený výhodu zachování dřívějších zkušeností. (VÁGNEROVÁ, 2004)

Klasifikace dle druhu postižení

Pro ucelenost a přehled pojmu zdravotního postižení rozlišujeme v našich podmínkách devět skupin osob se zdravotním postižením:

- lidé s tělesným (motorickým) postižením - postižení hybného aparátu
- lidé s mentálním postižením (retardace)
- lidé se zrakovým postižením
- lidé se sluchovým postižením (nedoslýchavý a neslyšící)
- lidé s vnitřními chorobami
- psychiatričtí pacienti

- demence (zrychlený úbytek rozumových schopností)
- samostatné těžší poruchy řeči
- kombinované a další postižení (nejčastěji mentální postižení kombinované s tělesným nebo smyslovým postižením)(VOTAVA, 2005)

Klasifikace dle druhu postižení

A) TĚLESNÉ POSTIŽENÍ

Tělesné postižení jako takové má nepříznivý vliv na tělesný, smyslový i rozumový vývoj člověka. Důležitou roli zde hraje daného jedince i dlouhodobý stres. Důsledky tělesného postižení můžeme definovat buď jako pohybový defekt, tj. funkční handicap, nebo jako tělesnou deformaci, tj. estetický handicap. Velmi důležitou roli pro tělesně postiženého je míra soběstačnosti a nezávislosti daného jedince. (VÁGNEROVÁ, 2004)

Tělesná postižení mohou být buď, vrozená nebo získaná. Někdy se vedou zbytečné diskuze, která životní situace je horší, zda narozené dítě s vrozeným postižením nebo náhlá změna života člověka v důsledku získaného postižení.

Toto posuzování postižení je irelevantním pokusem o komparaci neporovnatelného. (MICHALÍK, 2011)

B) MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ (RETARDACE)

Za mentálně postižené jsou považováni lidé, u kterých dochází k zaostávání vývoje rozumových schopností, k poruchám chování a k odlišnému vývoji psychických vlastností. Příčinou mentální retardace je organické poškození mozku. Podle vývojového období vzniku se rozlišuje oligofrenie, která zpravidla vzniká na podkladě dědičném a vrozeném, a demence, jež se chápe jako důsledek poškození mozku v průběhu života jedince, ne ale dříve než po dovršení druhého roku věku. (ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, 2003)

Klasifikace mentální retardace:

- lehká mentální retardace, IQ 50 – 69
- středně těžká mentální retardace, IQ 35-49
- těžká mentální retardace, IQ 20-34

- hluboká mentální retardace, IQ 0-19 (FRANIOK, 2008)

C) SMYSLOVÉ POSTIŽENÍ

C1) Sluchové postižení

„Sluchové postižení je následkem organické nebo funkční vady (resp. poruchy), v kterékoli části sluchového analyzátoru, sluchové dráhy a sluchových center, příp. funkcionálně percepčních poruch“ (FRANIOK, 2008, s. 72)

Důležitým faktorem u sluchového postižení je jednak velikost sluchové ztráty u daného jedince, ale také doba vzniku postižení.

Stupeň sluchového postižení:

- hluchota – lidé s tímto postižením nejsou schopni slyšet mluvenou řeč
- zbytky sluchu – tito lidé nevnímají mluvenou řeč přijatelným způsobem ani se sluchadly. Slyší různé zvuky, které nediferencují
- těžká nedoslýchavost – lidé s pomocí sluchadel jsou schopni vnímat řeč (VÁGNEROVÁ, 2004)

Komunikace osob se sluchovým postižením:

1. Znakový jazyk – je výhodným komunikačním prostředkem neslyšících. Je to systém pohybů – gest rukou a výrazových prvků, které vytváří nezávislé jazykové prostředí. Jde o jakýsi kompromis mezi jazykem neslyšících a slyšících.
2. Orální metoda – předpokladem je srozumitelné používání mluvené řeči a schopnosti odezírání a případné využití daktylních (prstových) abeced. Výuka mluvené řeči u sluchově postižených je velmi obtížná. Pro neslyšící je orální řeč nevyhovujícím komunikačním prostředkem. (SLOWÍK, 2007)

C2) Zrakové postižení

„Za osobu se zrakovým postižením považujeme jedince, který i po optimální korekci (medikamentózní, chirurgické, brýlové apod.) má v normálním životě problémy se získáváním a zpracováním informací zrakovou cestou“. (SLOWÍK, 2007, s. 59)

Klasifikace zrakových vad:

- slabozrakost
- se zbytky zraku
- porucha binokulárního vidění
- barvoslepost
- nevidomost
- kombinované postižení (MICHALÍK, 2011)

2.1.1 Počty zdravotně postižených

Podle definice zdravotního postižení se odhaduje počet zdravotně postižených na 5 až 19 % celkové populace v jednotlivých zemích světa. V ČR podle Národního plánu vyrovnávání příležitostí z roku 1998 je počet zdravotně postižených odhadován na 1 200 000 osob, tj. asi 10% populace ČR z toho:

- zrakově postižených 60 000, z toho velmi těžce postižených 17 000
- sluchově postižených 100 000, z toho 15 000 zcela neslyšících
- s poruchami řeči 60 000, z toho slepohluchých 1 500
- mentálně postižených 300 000
- s vadami pohybového ústrojí 300 000
- diabetici 530 000, z toho inzulinovaných 70 000
- postižení epilepsií 140 000
- duševně nemocní 100 000
- psoriatici 200 000 (MICHALÍK, 2011)

Dříve byly pokusy o stanovení počtu zdravotně postižených více či méně kvalifikovaným odhadem, až v roce 2007 provedl ČSÚ první reprezentativní zjišťování počtu zdravotně postižených v ČR. Od této doby ČSÚ nezpracoval žádnou takovou statistiku, proto se může dnes zdát, že tyto informace jsou zcela zavádějící a zastaralé. Pro tento účel byla osoba se zdravotním postižením definována jako: „osoba, jejíž tělesné, smyslové anebo duševní schopnosti či duševní zdraví jsou odlišné od typického stavu pro odpovídající věk a lze oprávněně předpokládat, že tento stav potrvá déle než jeden rok“. (MICHALÍK, 2011, s. 36-37)

Kromě těchto postižení, které jsem zde uvedla, existuje celá řada jiných onemocnění, které můžeme zařadit do zdravotního postižení, jako např. revmatismus, cystická fibróza, DMO, hemofilie, vrozené vývojové vady a těžké onemocnění ledvin a močových cest, Bechtěrevův syndrom, roztroušená skleróza atd.

2.1.2 Postoj společnosti ke zdravotně postiženým jedincům

Jak uvádí Wágnerová: „ Od začátku lidské společnosti byli mezi jejími členy jedinci, kteří se odlišovali od ostatních vzhledem, smyslovými či tělesnými vadami, duševním stavem či chorobami“.(VÁGNEROVÁ, 2000, s. 7). Asi nejznámější jsou příběhy o Spartě, ve které se narozených dětí s jakýmkoliv postižením zbavovali tak, že je shazovali do propasti. Ve Spartě nebylo místo pro nikoho, kdo by později nemohl bojovat ve válkách. V mnoha kulturách tomu bylo podobně. Diskriminace se lišily v závislosti na místě, ale také společnosti, ve které se osoby s postižením nacházely. Je zcela zřejmé, že osoby se zdravotním postižením byly v minulosti, mnohem více diskriminovány, než v dnešní době. Postoje k těmto lidem se postupně vyvíjely, zlepšovaly se jejich podmínky pro život a společnost, jako taková se snažila tyto jedince vzdělávat a zaměstnávat. Velké změny u nás nastaly po roce 1989. Na osoby se zdravotním postižením se do té doby pohlíželo pouze jako na nemocné. Po roce 1989 se tento přístup mění a začínají se zohledňovat i ekonomické a kulturní nedostatky. I přes to se stále osoby se zdravotním postižením setkávají s neporozuměním zdravých lidí a to zejména v oblasti bydlení, zaměstnání, vzdělávání, dopravy a dosažitelnosti běžných služeb. V dnešní době se stát i mezinárodní organizace, které se zabývají problematikou handicapu, snaží upravením právní legislativy tyto negativní vlivy co nejvíce eliminovat. Na druhé straně však víme, že nelze zamezit všem projevům diskriminace, jelikož životní postoje a předsudky ke zdravotně postiženým některých skupin obyvatelstva přetrvávají. Nezbyvá tedy než doufat, že se situace lidí se zdravotním postižením bude zlepšovat a společnost k nim bude projevovat více tolerance a úcty.

2.2 Vymezení pojmu osoba se zdravotním postižením

V předcházejícím textu jsem obecně definovala různá zdravotní postižení. V následujícím textu se pokusím vymezit pojem „osoba se zdravotním postižením“. Pojem „osoba se zdravotním postižením“ byl do českého právního řádu zaveden zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Dříve se používal termín „občan se změněnou pracovní schopností“. Tento název byl překonán zejména z důvodu neslučitelnosti terminologií používanými v zemích Evropských společenství. Nutno podotknout, že tento zákon poskytuje zvýšenou ochranu zdravotně postiženým na trhu práce. (www.businesscenter.cz., 1998 -2013, on-line)

Za osoby zdravotně postižené se považují podle § 67 odst. 2 zákona o zaměstnanosti fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení klasifikovány jako:

I. Osoby invalidní ve třetím stupni (osoby s těžším zdravotním postižením) průkaz ZTP/P - dříve osoby plně invalidní, jsou schopny pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek.

II. Osoby invalidní v prvním (Průkaz TP) a druhém stupni (průkaz ZTP) - dříve osoby částečně invalidní. Jedná se o fyzické osoby, které mají zachovanou schopnost vykonávat výdělečnou činnost, ale tato schopnost je více méně do určité míry omezena.

III. Osoby zdravotně znevýhodněné jsou fyzické osoby, které mohou vykonávat dosavadní zaměstnání nebo využít dosavadní kvalifikaci či získat novou, ale jejich schopnosti jsou omezeny z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který trvá déle než jeden rok. (www.businesscenter.cz., 1998 -2013, on-line)

Za důležité pokládám podotknout, že od 1. 1. 2012 nabyla účinnosti novela zákona o zaměstnanosti, z které vyplývá, že již není možno, aby Úřad práce vydával rozhodnutí o uznání osob zdravotně znevýhodněných. Osoby, kterým toto rozhodnutí bylo vydáno do 1. 1. 2012, budou považovány za osoby se zdravotním postižením podle § 67 odst. 2 písm. zákona o zaměstnanosti, nejdéle však do 31. 12. 2014. (www.businesscenter.cz., 1998 -2013, on-line)

Podle zákona č.155/1995 § 38 o důchodovém pojištění považujeme za invalidní osoby jedince, u kterých z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu podle lékařské vědy nastal pokles jejich pracovní schopnosti nejméně o 35 % a trvá déle než

jeden rok a omezuje fyzické, psychické nebo smyslové schopnosti a i schopnost pracovního uplatnění.

Zákon o důchodovém pojištění č. 155/1995 Sb., stanovuje I, II, III, stupeň invalidity, podle poklesu pracovní schopnosti člověka takto:

- a. nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
- b. nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
- c. nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně
(www.businesscenter.cz., 1998 -2013, on-line)

Zdravotně postižení lidé jsou také držiteli průkazů pro zdravotně postižené. Vydání průkazů osobám zdravotně postiženým přináší pro danou osobu řadu mimořádných výhod podle stupně a druhu postižení, vyplývající z vyhlášky č. 182/1991 Sb. K vydání tohoto průkazu je třeba posouzení zdravotního stavu občana, který provádí od 1. 7. 2009 lékař LPS-OSSZ. O posouzení zdravotního stavu žádá příslušný Úřad práce nikoli občan.

- Průkaz TP náleží osobám, které jsou podle zákona o sociálních službách považovány za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost).
- Průkaz ZTP náleží osobám, které jsou podle zákona o sociálních službách považovány za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost).
- Průkaz ZTP/P náleží osobám, které jsou podle zákona o sociálních službách považovány za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost).(MPSV, 2011, on-line)

2.3 Charta zaměstnaneckých práv pro lidi s postižením

Pro ilustraci uvádím na závěr této pasáže o pracovním zapojení zdravotně postižených dokument, který vymezuje zaměstnanecká práva zdravotně postižených.

- Právo žít nezávislý aktivní a plný život v zaměstnanosti.
- Právo na vybavení, pomoc (včetně osobní asistence), a podporu nezbytnou k plnohodnotnému a produktivnímu životu v zaměstnanosti.
- Právo běžně se účastnit plánování a řízení všeho, co se zaměstnáváním souvisí, včetně zajištění rovnosti přístupů všeho druhu.
- Právo získávat adekvátní příjem k překlenutí chudoby způsobené nezaměstnaností, jež je zaviněna postižením, tak aby byly dostatečně zajištěny náklady spojené s bytováním, stravou, oblečením a jinými nezbytnostmi standardního života.
- Právo na smysluplnou (profesní či odbornou) přípravu a zaměstnání bez diskriminace nebo předpojatosti. Veškerá příprava i samo zaměstnání má zohlednit schopnosti jedince.
- Právo na dostupnou dopravu a svobodu pohybu.
- Právo na bezplatné a vhodné vzdělání, které stimuluje osobní ambice a úspěšnost v zaměstnání.
- Právo na komunikaci a získání správných (pravdivých a aktuálních) informací o zaměstnání, které budou jedinci k dispozici prostřednictvím dostupného media.
- Právo na legislativní zastoupení a naprostou ochranu prostřednictvím speciálního opatření v rámci příslušného zákona.
- Právo určit si svoji vlastní budoucnost, právo výběru a konání rozhodnutí.
- Právo na bezbariérové prostředí.
- Právo na legislativní ochranu proti bezohledné diskriminaci související se zdravotním postižením. (NOVOSAD, 2000, s. 35)

3 ZAMĚŠTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM JAKO NÁSTROJ JEJICH INTEGRITY.

Jestliže dojde u určité osoby k dlouhodobému poškození zdravotního stavu, má toto poškození další vliv na jeho pracovní schopnosti, resp. na možnost jak zabezpečit rodinu svým příjmem. Z tohoto hlediska je invalidita ekonomicko - sociální stav, který má negativní vliv na daného jedince i jeho rodinu. Proto je zde důležitou preventivní sociální ochranou ve vztahu ke změně pracovní schopnosti jedince zákaz diskriminace na základě zdravotního stavu, který je obsažen v Listině základních lidských práv a svobod a podrobněji ho právně upravuje § 4 zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb., kde se kromě jiného stanoví, že „při uplatňování práva na zaměstnávání je zakázána přímá i nepřímá diskriminace z důvodu pohlaví, sexuální orientace, rasového a etnického původu, národnosti, státního občanství, sociálního původu, rodu, jazyka, zdravotního stavu“. (KOLDINSKÁ, 2007, s. 95)

Proto při přístupu k výběru a při zaměstnávání samotném se poskytuje handicapovaným zvýšená péče a pomoc.

Přímou diskriminací se rozumí jednání, kdy by bylo se zaměstnancem podle vymezení diskriminačních důvodů zacházeno nevýhodněji či výhodněji než s jiným zaměstnancem. Nepřímou diskriminací se rozumí jednání, kdy rozhodnutí, nebo postup zaměstnavatele, znevýhodňuje či zvýhodňuje zaměstnance vůči jiným. (KOLDINSKÁ, 2007)

V případě úbytku pracovní schopnosti jako preventivního nástroje sociální ochrany pro jedince s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem je důležité „přizpůsobení pracovních podmínek a pracoviště“, které právně vychází ze zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb., což znamená, aby mohli tito jedinci vlastní práci zabezpečit příjem a tuto práci mohli vykonávat za zvláštních podmínek, s použitím upravených pomůcek a na upraveném pracovišti. (KOLDINSKÁ, 2007)

Pracovní rehabilitace

Osoby se zdravotním handicapem mají podle §64 zákona č. 435/2004 Sb. „právo na pracovní rehabilitaci“ zabezpečenou Úřadem práce. Je definována jako souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním

postižením. Poskytuje se na žádost a na náklady příslušného Úřadu práce. Může ji buď poskytovat on sám nebo jím pověřit jinou právnickou či fyzickou osobu. S postiženým následně sestaví individuální plán pracovní rehabilitace, s ohledem na jeho zdravotní způsobilost, schopnost vykonávat příslušné zaměstnání. (KOLDINSKÁ, 2007)

Je-li nutné osobu se zdravotním postižením k výkonu práce připravit, zahrnuje tato příprava:

- Přípravu na práci – zapracování osoby se zdravotním postižením na vhodné pracovní místo. Tato příprava trvá nejdéle 24 měsíců a děje se buď na pracovištích zaměstnavatele, ve vzdělávacích zařízeních či na chráněných pracovních místech a dílnách.
- Specializované rekvalifikační kurzy – probíhají v podstatě stejně jako jiné rekvalifikační kurzy, jen s tím rozdílem, že pokud není zdravotně postižená osoba zabezpečena z jiných dávek, pak tato osoba dostává podporu při rekvalifikaci. (KOLDINSKÁ, 2007)

Osoby se zdravotním postižením jsou často zaměstnávány na chráněných pracovních místech, které nahradily s účinností od 1. 1. 2012 dle zákona č. 425/2004 Sb. Dnes již neexistující chráněné dílny. Neznamená to, že v praxi chráněné dílny neexistují, spíše jde o to, že v zákonu č. 425/2004 Sb., se s tímto právním institutem nepočítá, ale chráněné dílny jako takové fungují dál. Zřízení chráněných pracovních míst může být někdy velice nákladné a náročné, proto si mohou zaměstnavatelé osob se zdravotním postižením zažádat u příslušného Úřadu práce o příspěvky na podporování zaměstnávání osob se zdravotním postižením, nejen na jejich zřízení, ale i na jejich provozní náklady. (MPSV, 2012, on-line)

3.1 Příspěvky na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Příspěvek na zřízení chráněného pracovního místa pro osoby se zdravotním postižením

Chráněné pracovní místo je pracovní místo vytvořené zaměstnavatelem pro osoby se zdravotním postižením na základě písemné dohody s Úřadem práce. Chráněné pracovní místo podle zákona o zaměstnanosti musí být od 1. 1. 2012 provozováno nejméně 3 roky ode dne sjednaného v dohodě. Úřad práce na vytvoření chráněného pracovního místa poskytuje zaměstnavateli příspěvek. Příspěvek může činit osminásobek pro osoby se zdravotním postižením a pro osoby s těžkým zdravotním postižením až dvanáctinásobek průměrné mzdy v národním hospodářství, vypočtené za I. až III. čtvrtletí předchozího kalendářního roku. V případě, že zaměstnavatel vytváří na základě jedné dohody 10 a více chráněných pracovních míst, může výše příspěvku činit desetinásobek pro osobu se zdravotním postižením a čtrnáctinásobek průměrné mzdy pro osoby s těžkým zdravotním postižením. (ŠUBRT, 1996)

Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě

Tento příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, dle § 78 zákona o zaměstnanosti, je poskytován od 3. čtvrtletí roku 2012 zaměstnavatelům, pouze v případě, že zaměstnávají na chráněných pracovních místech více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců s účinností od 1. 7. 2012.

Pro vznik nároku na příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti je rozhodující uzavření smlouvy o vymezení či zřízení chráněného pracovního místa v průběhu I. a II. čtvrtletí roku 2012. Pracovní místa v chráněné pracovní dílně vytvořené na základě smlouvy uzavřené před 1. 1. 2012 se po nabytí účinnosti novely zákona o zaměstnanosti považují za chráněná pracovní místa, a to na dobu 3 let od nabytí účinnosti novely (tj. maximálně do 31. 12. 2014). (ŠUBRT, 1996)

Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa

Úřad práce na základě písemné dohody se zaměstnavatelem nebo s osobou výdělečně činnou, poskytne příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů. Výše příspěvku může maximálně činit od roku 2012 48 000 Kč na jedno chráněné místo. Smlouvu lze uzavřít po uplynutí 12 měsíců ode dne vymezení chráněného pracovního místa. Tato podmínka se nevztahuje na místa již vytvořená. (ŠUBRT, 1996)

Příspěvek jednotlivci - osobě zdravotně postižené

Osoba zdravotně postižená, která se rozhodne provádět samostatně výdělečnou činnost, může požádat o potřebné příspěvky výše uvedené, příslušný Úřad práce. Výše příspěvků je stejná jako u zaměstnavatelů, kteří se rozhodnou vytvořit chráněná pracovní místa. (ŠUBRT, 1996)

4 ÚŘAD PRÁCE

Úřad práce České republiky byl s účinností zřízen od 1. dubna 2011 zákonem č. 73/2011 Sb. Dnem účinnosti tohoto zákona úřady práce zřízené podle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, se považují na kontaktní pracoviště krajských poboček Úřadu práce České republiky. Úřad práce je správním úřadem působící na celém území České republiky. Úřad práce České republiky řídí Ministerstvo práce a sociálních věcí.

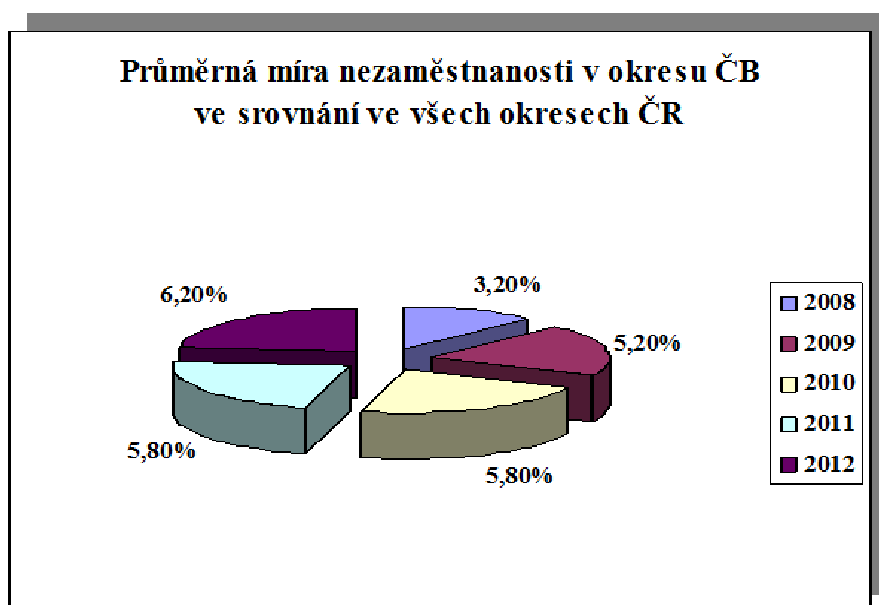
Novelizace zákona o zaměstnanosti vytváří lepší a kvalitnější podmínky pro zdravotně postižené osoby v oblasti zaměstnanosti. Obsahuje povinnosti zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají zdravotně postižené, což znamená - vytváření vhodných pracovních míst pro zdravotně postižené osoby a dále pak možnost provádění pracovní rehabilitace, atd. Nadále zůstává možnost pro zaměstnavatele požádat Úřad práce o příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě. Na druhé straně má Úřad práce možnost na své vlastní náklady přezkoumat zdravotní stav uchazeče o zaměstnání na místo pro zdravotně postižené. (MPSV, 2012, on-line)

4.1 Úřad práce v Českých Budějovicích

Úřad práce v Českých Budějovicích tak jako ostatní pobočky Úřadu práce v ČR se zaměřuje zejména na podporu uchazečů o zaměstnání znevýhodněných na trhu práce. Tímto skupinám uchazečů se věnuje zvýšená pozornost hlavně ve smyslu finanční podpory na pracovní místa pro ně vhodná. (MPSV, 2012, on-line)

Vývoj situace na trhu práce v Českých Budějovicích za rok 2008 – 2012

V porovnání všech okresů České republiky se okres České Budějovice v letech 2008 -2012 řadil mezi okresy s nízkou mírou nezaměstnaností. Ve sledovaném období se míra nezaměstnanosti v ČR pohybovala v rozmezí cca 8 – 10 %, přičemž v okresu České Budějovice v témž období míra nezaměstnanosti vykazovala setrvalou tendenci v rozmezích 3,2% až 6,2% (viz. graf č. 1). (MPSV, 2013, on-line)

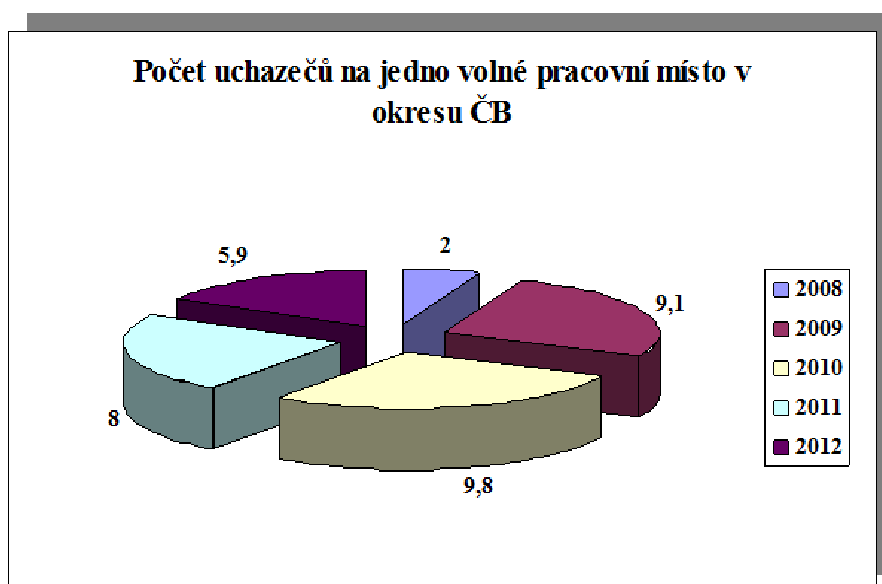

Graf č. 1 Průměrná míra nezaměstnanosti v okresu ČB ve srovnání ve všech okresech ČR

Zdroj: Úřad práce Českých Budějovicích, 2008 – 2012

Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo v okrese České Budějovice za rok 2008 – 2012

Z grafu č. 2 lze zaznamenat počet uchazečů na jedno volné pracovní místo v okrese České Budějovice v letech 2008 -2012. V tomto období, jak graf uvádí, docházelo ke kolísání pracovních míst na jednoho uchazeče o zaměstnání. Nejnižšího počtu bylo dosaženo v roce 2008 a to 2 uchazeči. Přičemž nejvyšší podíl byl v roce 2010, kdy na jedno volné pracovní místo připadalo 9,8 uchazečů (viz. graf č. 2). (MPSV, 2013, on-line)

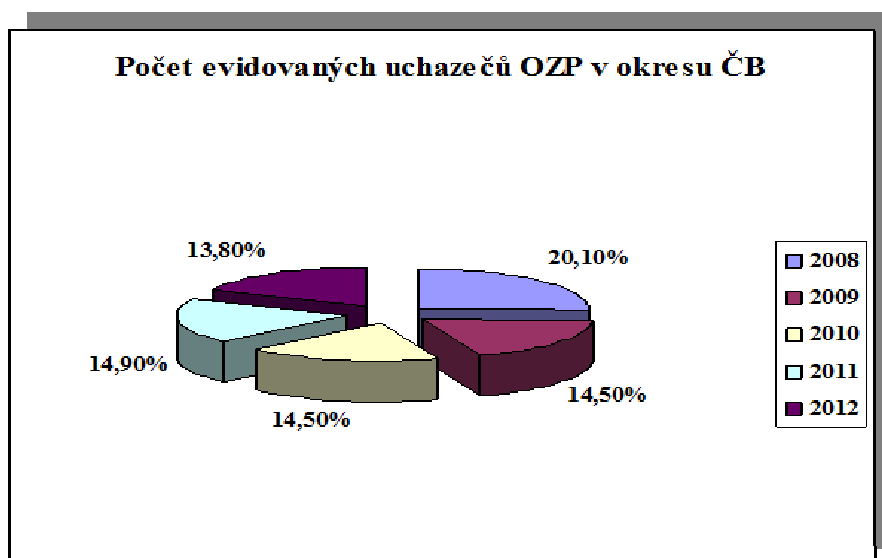

Graf č. 2 Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo v okrese ČB

Zdroj: Úřad práce Českých Budějovicích, 2008 – 2012

Počet evidovaných uchazečů OZP v okresu České Budějovice za rok 2008- 2012

Jednou z problémových kategorií v celorepublikovém měřítku v uplatnění na trhu práce je skupina osob se zdravotním postižením. Jak jsem již předeslala, tak ani okres České Budějovice není výjimkou. Z grafu je patrné, že počet evidovaných uchazečů OZP v daném období má trvalou tendenci a pohybuje se v rozmezí 13,80% - 14,90% evidovaných uchazečů s OZP ze všech uchazečů. Za zmínku stojí rok 2008, kdy míra evidovaných uchazečů OZP přesáhla hodnotu 20,10 % (viz. graf č. 3). (MPSV, 2013, on-line)

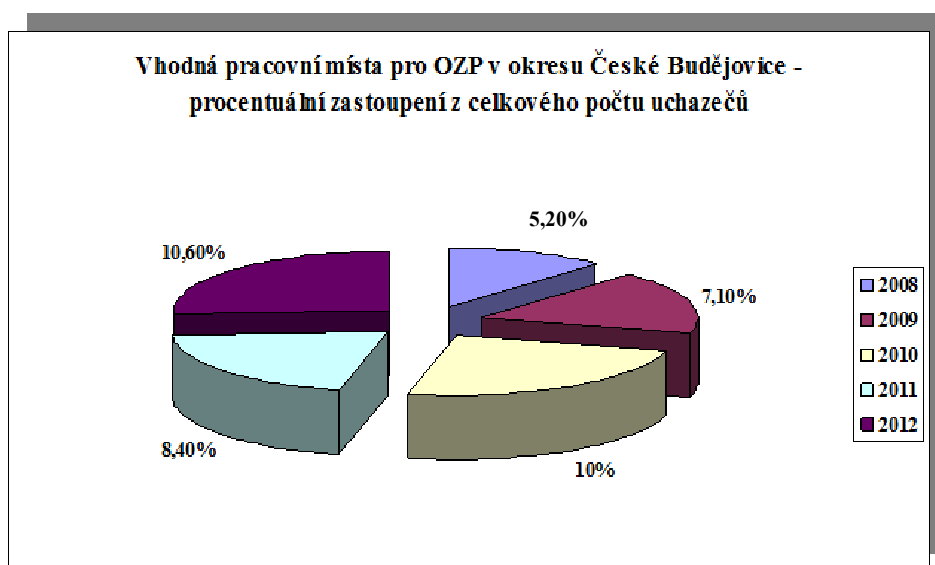

Graf č. 3 Počet evidovaných uchazečů OZP v okresu ČB

Zdroj: Úřad práce Českých Budějovicích, 2008 – 2012

Vhodná pracovní místa pro OZP v okrese České Budějovice za rok 2008 – 2012

Z tohoto i z předešlého statistického výzkumu lze zaznamenat stále se zvyšující počet handicapovaných uchazečů jak v obecné rovině tak i v počtu těchto osob na jedno vhodné pracovní místo. Ještě v roce 2008 činil průměrný podíl vhodných pracovních míst jen 5,20 % z celkového počtu uchazečů v okrese České Budějovice, v roce 2012 vzrostl podíl počtu míst až na 10,60% (viz. graf č. 4). Nalézt vhodné místo pro OZP je velmi problematické, neboť musí splňovat určité podmínky odpovídající zdravotní způsobilosti pro výkon jejich povolání. Na druhé straně pro osoby OZP se jeví značně omezující jejich nízká úroveň vzdělání. Až cca 1/3 těchto uchazečů má jen základní vzdělání. Proto je velmi důležité v této oblasti motivovat zaměstnavatele a zaměstnance nástroji Aktivní politiky zaměstnanosti, jako jsou rekvalifikace, společensky účelná pracovní místa aj., k vytváření nových pracovních míst (viz. graf č. 4). (MPSV, 2013, on-line)

Graf č. 4 Vhodná pracovní místa pro OZP v okrese České Budějovice

Zdroj: Úřad práce Českých Budějovicích, 2008 – 2012

Aktivní politika trhu práce v ČR

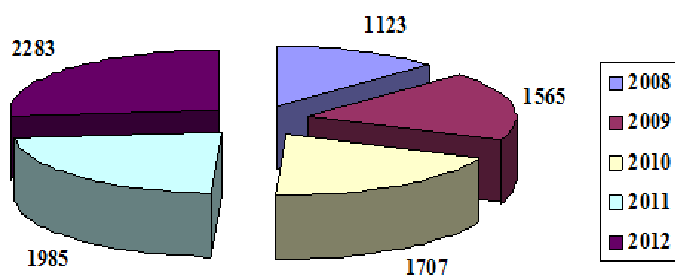
Aktivní politika zaměstnanosti představuje opatření, kterými se Úřady práce ve spolupráci s ministerstvem snaží o maximální úroveň zaměstnanosti zdravotně postižených v daném regionu a na druhé straně má i vliv na podmínky, za jakých jsou lidé se zdravotním postižením zaměstnáváni. V nemalé míře se snaží vyrovnávat handicap mezi osobami se zdravotním postižením s ostatními osobami. Provádění Aktivní politiky zaměstnanosti je upraveno zákonem č.435/2004Sb. o zaměstnanosti, Metodickými pokyny SSZ MPSV č.8/2004 a vyhláškou č.518/2004 Sb., a je financováno z prostředků státního rozpočtu.

V ČR patří mezi hlavní kategorie nástrojů Aktivní politiky zaměstnanosti:

- investiční pobídky
- rekvalifikace
- veřejně prospěšné práce
- příspěvek na zapracování
- společensky účelná pracovní místa
- překlenovací příspěvek
- příspěvek na dopravu zaměstnanců
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program (MPSV, 2013, on-line)

Z grafu je patrný celkový počet uchazečů a zvyšující se tendence aplikace nástrojů Aktivní politiky zaměstnanosti ve sledovaném období Úřadem práce v Českých Budějovicích. Ještě v roce 2008 dosáhl počet uchazečů, na nichž byly uplatněny nástroje Aktivní politiky zaměstnanosti, pouhých 1123, oproti tomu v roce 2012 tento počet přesáhl počet 2283 uchazečů (viz. graf č. 5). (MPSV, 2012, on-line)

Počty osob, u kterých byly uplatněny nástroje
APZ-Aktivní politika zaměstnávání v okrese ČB

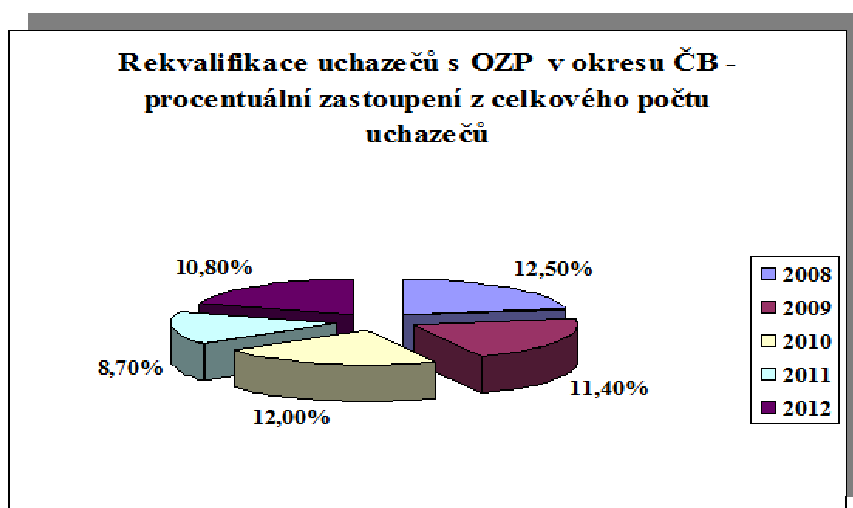
Graf č. 5 Počty osob, u kterých byly uplatněny nástroje APZ-Aktivní politika zaměstnávání v okrese ČB

Zdroj: Úřad práce v Českých Budějovicích, 2008 – 2012

Rekvalifikace uchazečů s OZP v okrese ČB

V rámci Aktivní politiky zaměstnanosti mají zdravotně postižené osoby možnost využít nabídky Úřadů práce na rekvalifikační programy, kde mohou jednak získat novou kvalifikaci nebo si rozšířit stávající. Tendenci využívat rekvalifikační programy je vidět z následujícího grafu, kdy tuto možnost využít rekvalifikaci v roce 2008 akceptovalo 54 osob, což činilo 12,50% z celkového počtu rekvalifikovaných osob. Oproti tomu v roce 2012 činil již celkový počet rekvalifikovaných osob se zdravotním postižením 226 (10,80%) z celkového počtu, což svědčí o zájmu OZP o tyto programy (viz. graf č. 6). (MPSV, 2012, on-line)

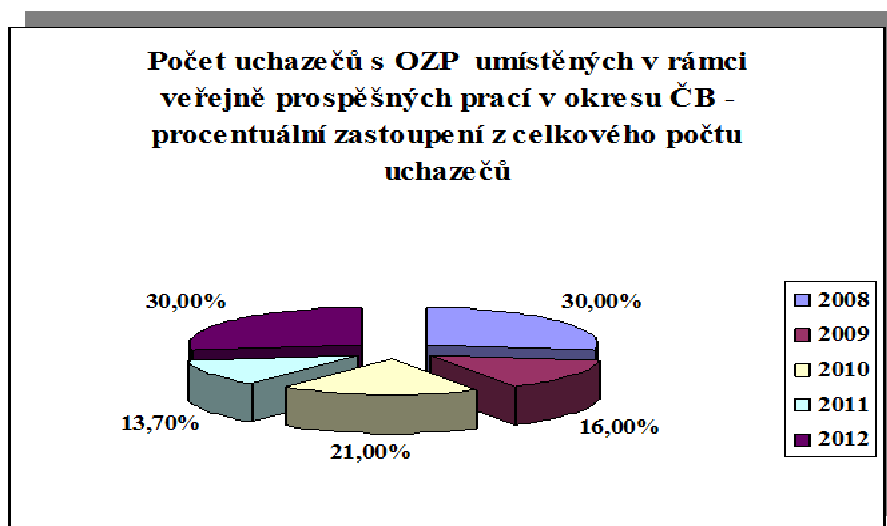

Graf č. 6 Rekvalifikace uchazečů s OZP v okrese ČB

Zdroj: Úřad práce v Českých Budějovicích, 2008 – 2012

Počet uchazečů s OZP umístěných v rámci veřejně prospěšných prací v okrese ČB

Dalším nástrojem Aktivní politiky zaměstnanosti jsou veřejně prospěšné práce. Tyto práce jsou časově omezené na dvanáct po sobě jdoucích měsíců a vykonávají se buď ve prospěch obcí, nebo státních a obecních institucí. Jsou určeny převážně uchazečům, kterým je věnována zvýšená péče, mezi níž se počítají i OZP. Na grafu č. 7 je vidět patrný vývoj umístěných uchazečů v rámci veřejných prospěšných prací v rámci okresu České Budějovice v období 2008 až 2012 (viz. graf. č. 7). (MPSV, 2012, online)

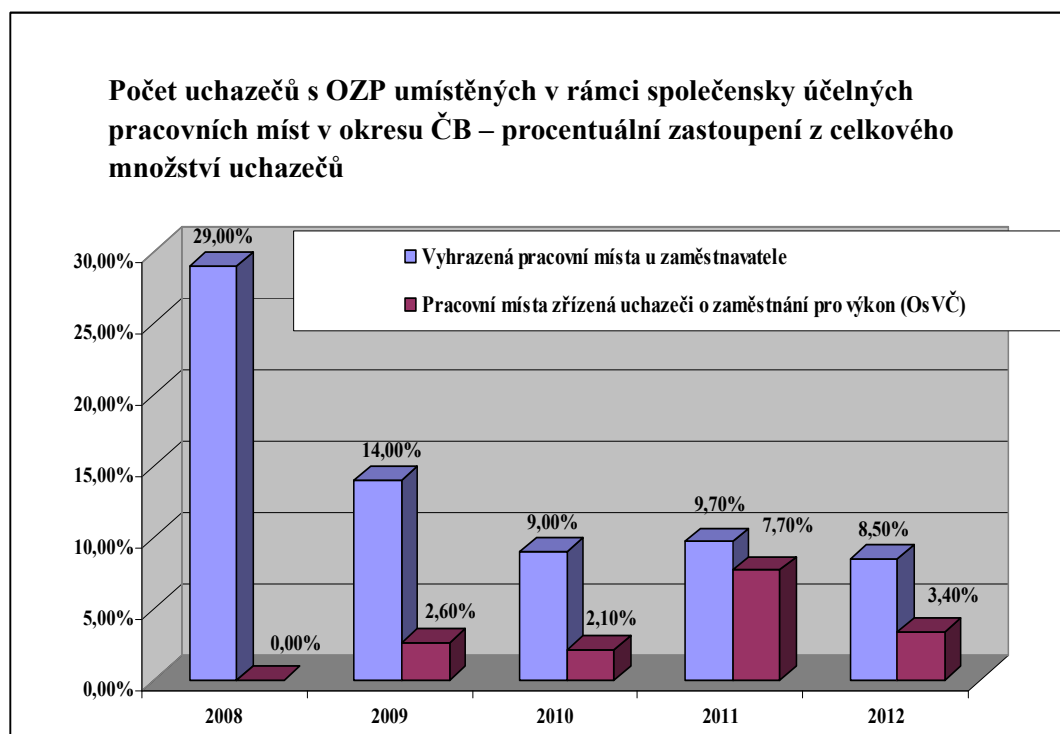
Graf č. 7 Počet uchazečů s OZP umístěných v rámci veřejně prospěšných prací v okrese ČB

Zdroj: Úřad práce v Českých Budějovicích, 2008 – 2012

Počet uchazečů s OZP umístěných v rámci společensky účelných pracovních míst v okrese ČB

Mezi další nástroje APZ jsou společensky účelná pracovní místa, která představují další možnosti v zaměstnávání zdravotně postižených osob. Z grafu je vidět, že největší nárůst nově zřízených míst u zaměstnavatelů byl v roce 2008, kdy nárůst umístěných uchazečů z řad zdravotně postižených, činil 29,00%. Zato v dalších obdobích je patrná stagnující tendence, kdy zastoupení OZP kolísá od 8,50% do 14,00% (viz. graf č. 8). (MPSV, 20123, on-line)

Další sledovanou veličinou ve sledovaném období 2008 – 2012 jsou pracovní místa zřízená uchazeči OZP o zaměstnání pro výkon samostatně výdělečné činnosti (SVČ). Na grafu je vidět, že kromě roku 2008, kdy se nezřídilo žádné takové místo, v dalších letech Úřad práce podpořil přibližně okolo 3%. Nejvíce však v roce 2011, kdy počet uchazečů byl 7,70% z celkového počtu uchazečů (viz. graf č.8). (MPSV, 2012, on-line)

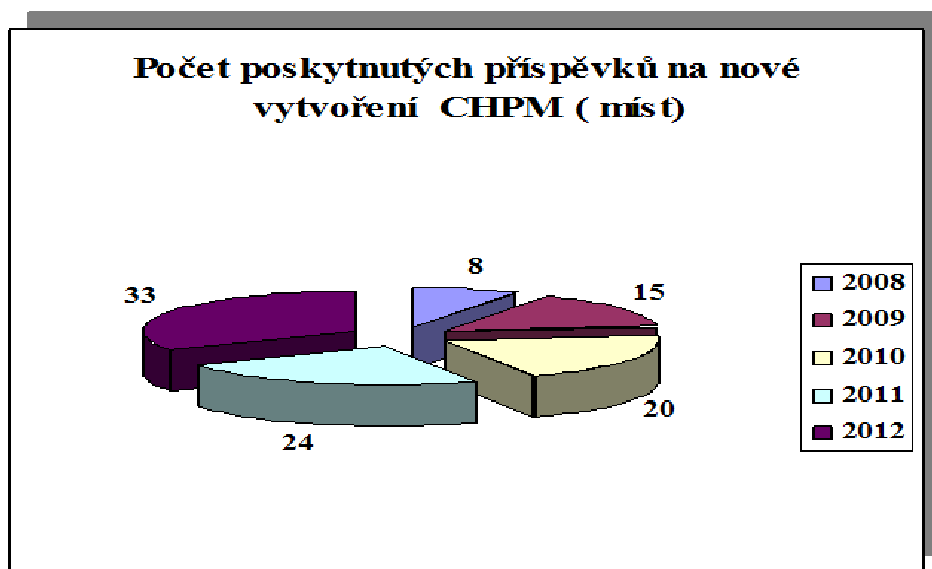

Graf č. 8 Počet uchazečů s OZP umístěných v rámci společensky účelných pracovních míst v okrese ČB

Zdroj: Úřad práce v Českých Budějovicích, 2008 – 2012

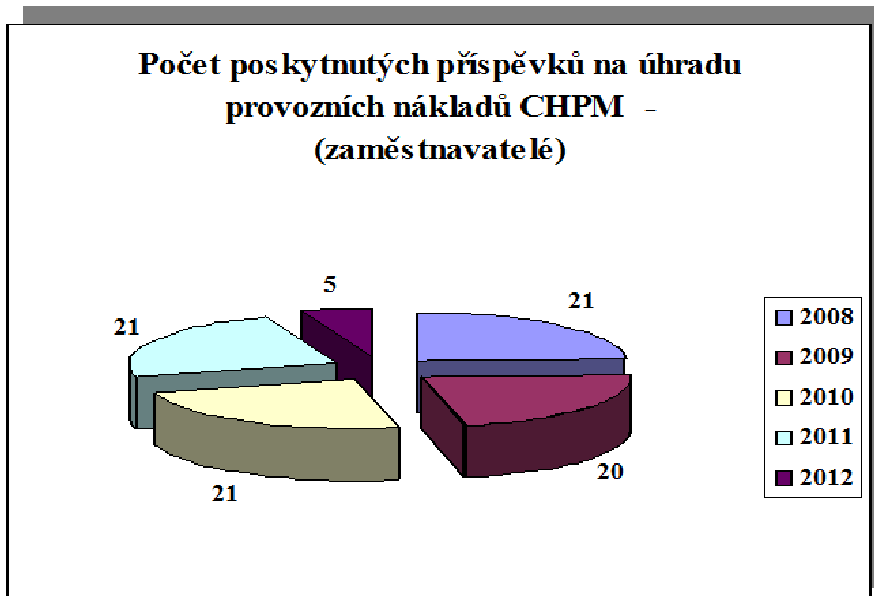
Pracovní místa pro osoby s OZP za rok 2008 -2012

K dokreslení stavu týkajícího se osob zdravotně postižených na trhu práce v okrese České Budějovice ukazují grafy 9 až 12. Zde jsou jednak uvedené poskytnuté příspěvky na nové vytvoření chráněných pracovních míst.(viz. graf č.9), počet poskytnutých příspěvků na úhradu provozních nákladů chráněných pracovních míst (zaměstnavatelé)(viz.graf č.10),celkové množství peněžní podpory za rok na OZP (v Kč) (viz. graf č. 11) a nakonec výčet kolika zaměstnanců OZP se tento příspěvek týká.(viz.graf č.12) (MPSV, 2012, on-line)

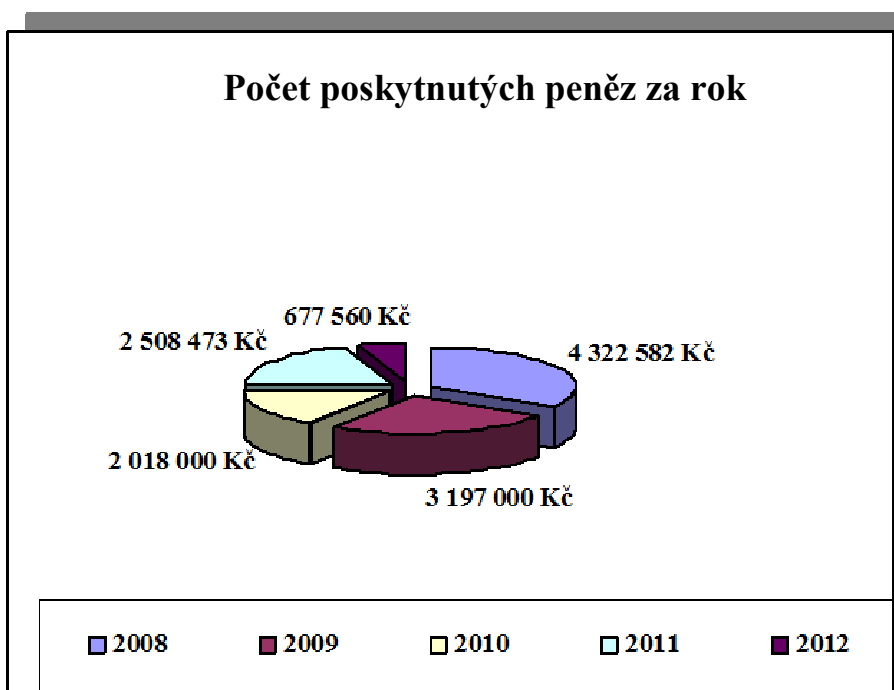
Graf č. 9 Počet poskytnutých příspěvků na nové vytvoření chráněného pracovního místa

Zdroj: Úřad práce v Českých Budějovicích, 2008 – 2012

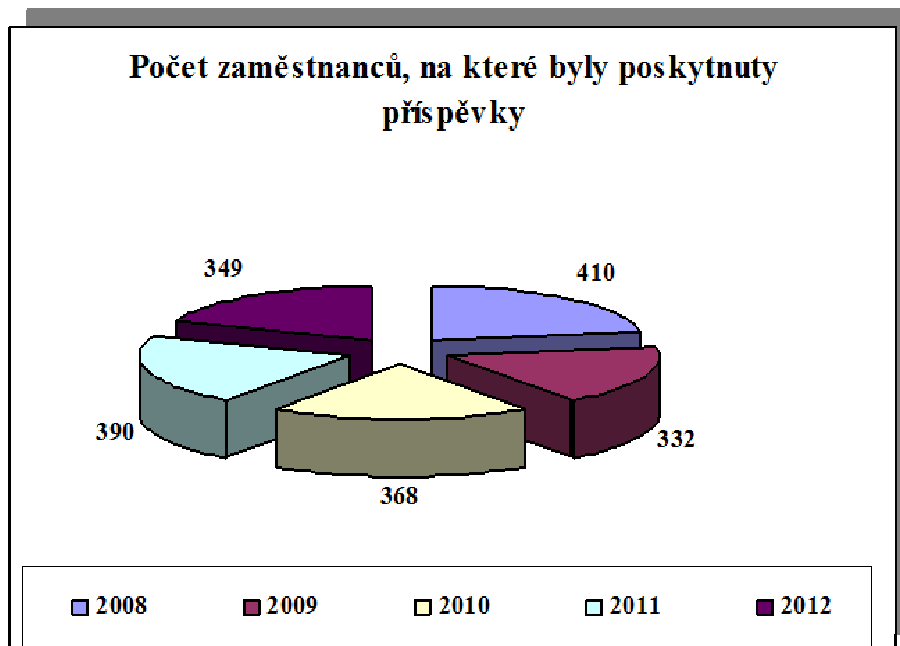
Graf č. 10 Počet poskytnutých příspěvků na úhradu provozních nákladů chráněných pracovních míst

Zdroj: Úřad práce v Českých Budějovicích, 2008 – 2012

Graf č. 11 Celkové množství peněžní podpory za rok na OZP (v Kč)

Zdroj: Úřad práce v Českých Budějovicích, 2008 – 2012

Graf č. 12 Počet OZP

Zdroj: Úřad práce v Českých Budějovicích, 2008 – 2012

5 ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE ZAMĚSTNÁVÁNÍM OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

5.1 Svaz českých a moravských výrobních družstev (SČMVD)

SČMVD jako první u nás v republice se začalo aktivně zabývat problematikou zaměstnávání zdravotně postižených na trhu práce a dalo podnět ke vzniku dalších podobných organizací. Svaz je mimo jiné členem:

- Hospodářské komory České republiky
- Vládního výboru pro zdravotně postižené
- Svazu průmyslu a dopravy ČR
- Česko-Německé obchodní a průmyslové komory
- Komory pro hospodářské styky se zeměmi SNS aj.

Svaz českých a moravských výrobních družstev je zájmovým sdružením právnických osob se silnou základnou výrobních družstev se širokým sortimentem výrobků a služeb. Mimo jiné pomáhá svým členům při vyhledávání výrobních a obchodních kontaktů a v neposlední řadě poskytuje svým členům služby při organizování výstav, veletrhů aj. (SČMVD, 2012, online)

5.2 Národní rada osob se zdravotním postižením ČR

NRZP ČR je občanským sdružením působícím na celém území ČR. Jeden z hlavních úkolů tohoto sdružení je zastupování osob se zdravotním postižením při jednáních se státními a veřejnými institucemi. NRZP ČR přispívá k integraci osob se zdravotním postižením do společnosti a důsledně se snaží obhajovat lidská práva těchto lidí. Tato organizace je hlavním poradním orgánem Vládního výboru pro zdravotně postižené občany a je členem čtyř mezinárodních organizací obhajujících práva osob se zdravotním postižením. Jedná se o organizace: European Disability Forum, Rehabilitation International, FIMITIC a Disabled Peoples' International. NRZP ČR byla založena v roce 2000 a v dnešní době má 115 členských organizací, které sdružují přibližně 300 tisíc osob se zdravotním postižením. (NRZP ČR, 2010, online)

5.3 Česká unie podporovaného zaměstnávání

Tato Unie vznikla 31. 7. 2000 a jedná se o nestátní neziskovou organizaci, jejímž posláním je šířit a podporovat myšlenku podporovaného zaměstnávání v České republice.

Smyslem podporovaného zaměstnání je hledání příležitostí pro pracovní uplatnění lidí, kteří v důsledku zdravotního postižení mají ztížený přístup na otevřený trh práce a jsou omezeni ve svém společenském uplatnění. V rámci podporovaného zaměstnávání je poskytována pomoc i zaměstnavatelům uživatelů služby.(PZ, 2011, online)

5.4 Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených v ČR

Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených ČR byla založena roku 1993 jako zájmové sdružení zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají více než 50% osob zdravotně postižených. Tito zaměstnavatelé jsou buď právnické subjekty, nebo fyzické osoby podnikající na území ČR. Členství v AZZP, jejíž právní formou je dobrovolné občanské sdružení. Asociace byla vytvořena jako protiváha skupiny výrobních družstev invalidů organizovaných v rámci Českých a moravských výrobních družstev (SČMVD).

Hlavním cílem Asociace je zastupování práv svých členů v oblasti zaměstnávání zdravotně postižených na trhu práce, spolupráce a společný postup s orgány státní správy.

V Českých Budějovicích a okolí je několik pracovišť a chráněných míst, které jsou registrovanými členy Asociace a jsou to:

- Delta
- Kovotex
- PCO-hlídací služba České Budějovice
- Služba, výrobní družstvo
- AlfaPrint - Polyflex,s. r. o. České Budějovice
- Bono, s. r. o.

- PS PATROL s. r. o.

V těchto firmách pracují lidé s různým typem a stupněm zdravotního postižení, které omezuje jejich výkon. Pro některé je práce v těchto firmách prakticky jedinou možností seberealizace a pracovní rehabilitace. Z mého hlediska si myslím, že spolupracovat s takovou firmou je nejen povinností ze zákona, ale mělo by jít především o prestiž a image dané firmy, tak jak se to děje ve většině vyspělých evropských zemích.(NRZP, 2011, online)

5.5 Sdružení zdravotně postižených ČR

Sdružení zdravotně postižených v ČR je otevřeným, dobrovolným a nezávislým občanským sdružením ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb. Tvoří jej nezávislá a samostatná občanská sdružení, jejichž členy jsou převážně osoby se zdravotním postižením. Sdružení zdravotně postižených v ČR vzniklo z podnětu:

- Společnosti nevidomých a slabozrakých v ČR
- Svazu postižených civilizačními chorobami v ČR
- Svazu sluchově postižených v ČR
- Svazu tělesně postižených v ČR

Jejich členy kromě zde uvedených organizací jsou mimo jiné i:

- Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR
- Sdružení pro životní prostředí zdravotně postižených v ČR
- Sdružení pro pomoc mentálně postižených v ČR

Tyto organizace se obecně zabývají problematikou každého daného postižení. Zaměřují se na specifické problémy spojené s jednotlivými druhy postižení. Pomáhají ve formě poradenské činnosti, tlumočnické služby pro neslyšící, výběrem kompenzačních pomůcek, pořádání rekvalifikačních kurzů.(SZdP, 2012, online)

5.6 Občanské sdružení Koníček

Je nestátní nezisková organizace, která působí na území v Jihočeském kraji, která byla založena v roce 1997 a působí v Českých Budějovicích. Jejich služby jsou určeny nejen dětem, dospělým, zdravým, ale i osobám se zdravotním postižením. Posláním agentury Koníček je jednak integrace zdravotně postižených do společnosti, dále pak i snaha zkvalitnění života a rozvoji osobnosti dětí i dospělých, nejen se znevýhodněním. K dosažení stanovených cílů nabízí agentura několik základních, ale přesto stěžejních programů:

- sociálně aktivizační služba
- Sociálně odborné poradenství
- sociální rehabilitace
- vzdělávací a volnočasové aktivity
- zooterapie
- hipoterapie

V rámci agentura Koníček, o. s. v roce 2000 vznikla agentura pro podporované zaměstnání, jejíž klienti jsou převážně lidé s tělesným nebo mentálním postižením a sociálně znevýhodnění. Občanské sdružení Koníček jednak spolupracuje, ale je i členem:

- České hiporehabilitační společnosti
- Radambuku (Rada dětí a mládeže Jihočeského kraje)
- hipoterapie splňuje nároky Ministerstva zdravotnictví ČR pro klinické pracoviště Jihočeské univerzity
- se Zdravotně sociální fakultou v Českých Budějovicích
- s výcvikovým canisterapeutickým sdružením Hafík, o. s.
- Úřadem práce v Českých Budějovicích
- Magistrátem města České Budějovice (Koníček o. s., 2009, on-line)

6 CÍLE A ÚKOLY

6.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat postavení, situaci a perspektivu osob zdravotně postižených na pracovním trhu práce v regionu České Budějovice.

Dílčí cíle práce jsou:

- zmapovat přehled organizací nabízející práci osobám zdravotně postiženým v regionu České Budějovice.
- zjistit situaci zdravotně postižených na trhu práce regionu České Budějovice.
- zjistit míru informovanosti handicapovaných o možnosti pracovního uplatnění na trhu práce v regionu České Budějovice.

6.2 Úkoly práce

- shromáždění a analýza odborného textu vztahující se k tématu mé práce
- vypracování osnovy pro zpracování teoretické a praktické části mé práce
- sestavení dotazníku
- sběr dat
- utřídění a vyhodnocení vyplněných dotazníku obou skupin respondentů
- zpracování získaných dat z dotazníků
- diskuze
- stanovení závěru a doporučení pro praxi

6.3 Odborné otázky a předpoklady

Odborný předpoklad č. 1

Domnívám se, že největší nabídka pracovního uplatnění bude směřována pro kategorii osob tělesně postižených se statutem plně invalidní - vozíčkáři.

Odborný předpoklad č. 2

Poptávka po volných pracovních místech pro osoby se zdravotním postižením v okrese České Budějovice převyšuje nabídku.

PRAKTICKÁ ČÁST

7 METODIKA PRÁCE

Hlavní metodou v praktické části práce byl nestandardizovaný dotazník vlastní tvorby. Dotazníková metoda je nejfrekventovanější způsob pro zjišťování údajů.(GAVORÁ, 2000). Dotazníky byly dva, jeden byl určen pro zaměstnavatele osob zdravotně postižených a obsahoval 10 otázek. Druhý byl sestaven pro osoby se zdravotním postižením a otázek obsahoval 17. V dotazníku jsem použila jak otázky uzavřené tak i polouzavřené. Snažila jsem se, aby otázky byly co nejvhodněji seřazeny a co nejlépe formulovány. Otázky v dotazníku se týkaly zdravotního stavu dotazovaných a jejich možnosti uplatnění na trhu práce v regionu České Budějovice. U zaměstnavatelů otázky směřovaly k zjištění, zda vidí rozdíl při zaměstnávání zdravých lidí a handicapovaných. Vzory nevyplněných dotazníků jsou v přílohové části uvedeny jako příloha č. 1. a č. 2.

7.1 Charakteristika souboru

V této podkapitole představím respondenty výzkumného souboru. Dotazníkové šetření bylo určeno jednak osobám se zdravotním postižením z regionu České Budějovice, ale také i organizacím, které tyto osoby zaměstnávají. Celkem jsem osobně oslovila 9 organizací. Z tohoto počtu bylo ochotno spolupracovat organizací 7. V těchto organizacích jsem rozdala 110 dotazníků pro osoby se zdravotním postižením. Z tohoto počtu se jich vrátilo 84. Čtyři dotazníky byly vyřazeny pro neúplnost odpovědí. Návratnost dotazníkového šetření činila 72, 73 %. Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 80 respondentů. Z celkového počtu respondentů bylo 43 žen a 37 mužů. Věkové rozmezí se pohybovalo od 20 do 60 let. Dotazník byl anonymní.

7.2 Organizace experimentálního šetření

V době od září do prosince 2012 probíhala přípravná fáze, zaměřená na organizační a koncepční přípravu projektu. V měsíci lednu 2013 probíhalo sestavení dotazníků a jeho aplikace. Vlastní výzkumné šetření, sběr dat vyhodnocení a vyvození závěru probíhalo v období od února do března 2013. Zpracování výsledků z dotazníků bylo realizováno v tabulkovém procesoru Microsoft Excel.

8 VÝSLEDKY A DISKUSE

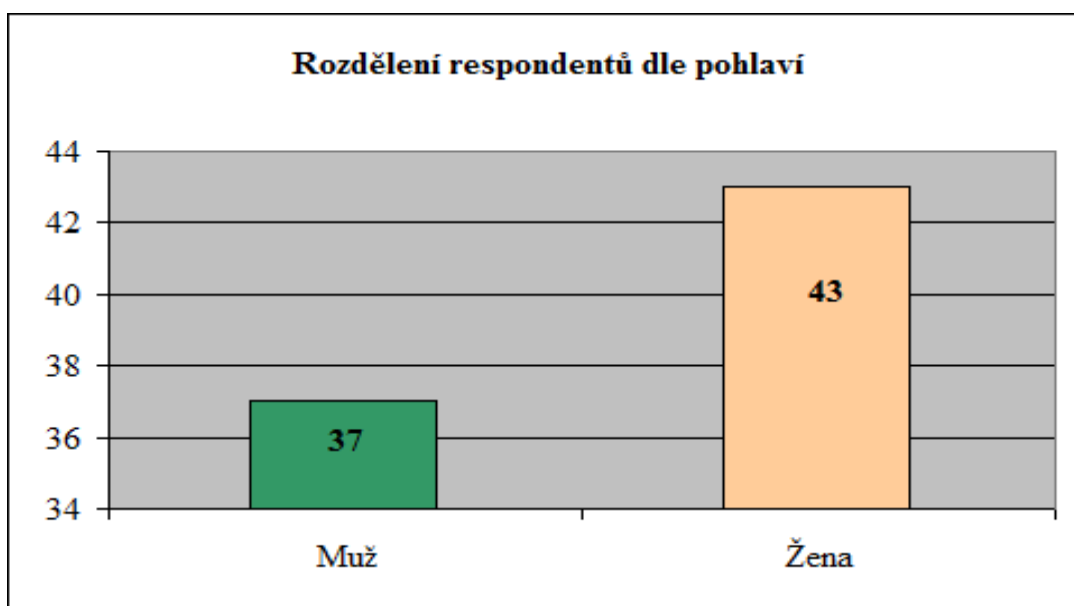
8.1 Výsledky dotazníkového šetření

Následující část práce obsahuje tabulkově i graficky vyhodnocené otázky pro osoby se zdravotním postižením i otázky pro zaměstnavatele. Jsou řazeny podle jejich pořadí v dotaznících.

Dotazník zaměstnanci

Tabulka 1. Rozdělení dle pohlaví

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
Muž	37	46,25%
Žena	43	53,75%
Celkem	80	100,00%

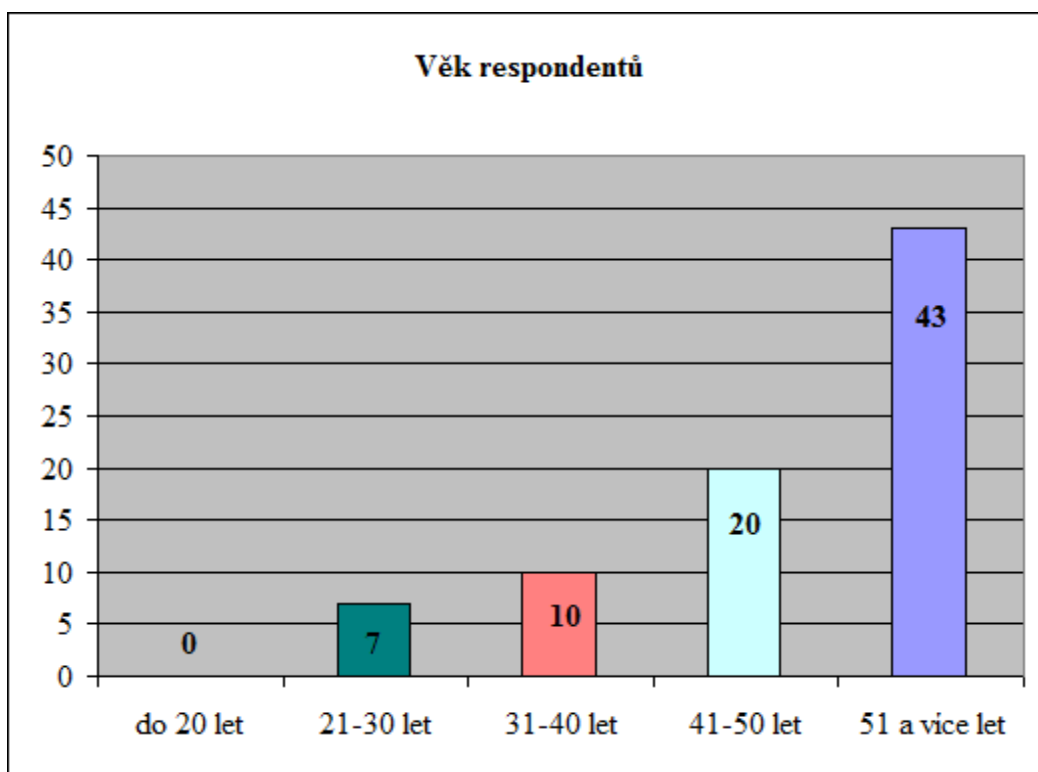

Graf 13. Rozdělení dle pohlaví

Z grafu č. 13. vyplynulo, že dotazníkového šetření, z celkového počtu respondentů bylo 43 žen (53, 75%) a 37 mužů (46, 25%).

Tabulka 2. Věk respondentů

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
do 20 let	0	0,00%
21-30 let	7	8,75%
31-40 let	10	12,50%
41-50 let	20	25,00%
51 a více let	43	53,75%
Celkem	80	100,00%

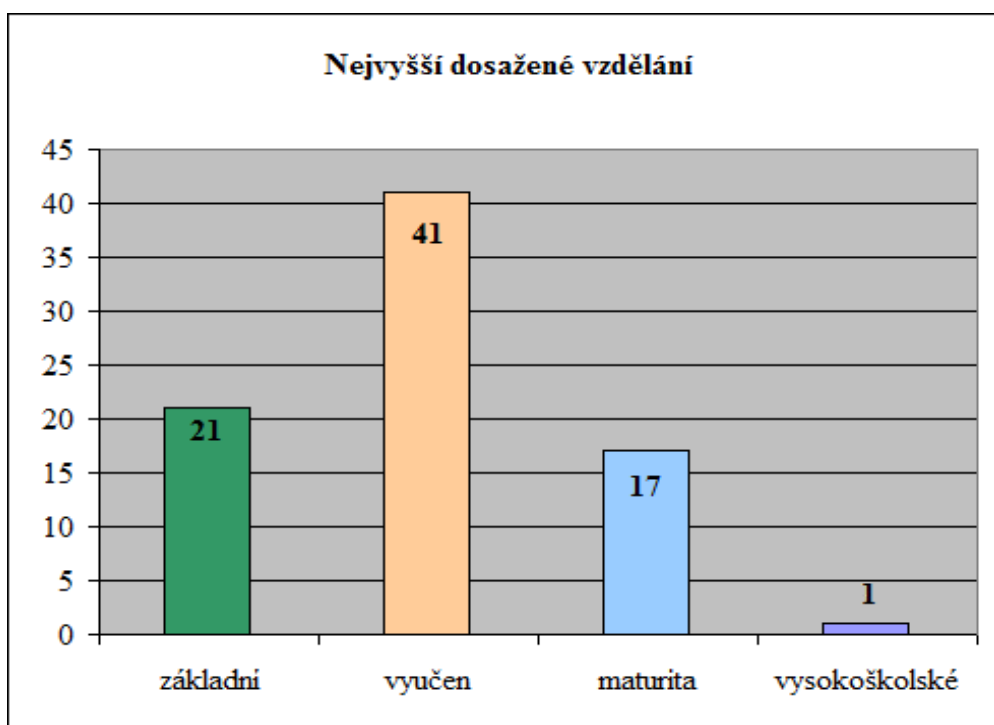
Graf 14. Věk respondentů

Z přehledu grafu č. 14 je patrné rozložení zkoumaného souboru podle věku respondentů. Nejvíce zastoupenou věkovou skupinou je věk nad 50 let, který tvoří více než polovinu zkoumaného souboru (53, 75%). Z grafu je též vidět značný rozdíl v zastoupení mezi respondenty ve věku do 30 let (8, 75%) a respondenty nad 50 let (53, 75%).

Tabulka 3. Nejvyšší dosažené vzdělání

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
základní	21	26,25%
vyučen	41	51,25%
maturita	17	21,25%
vysokoškolské	1	1,25%
Celkem	80	100,00%

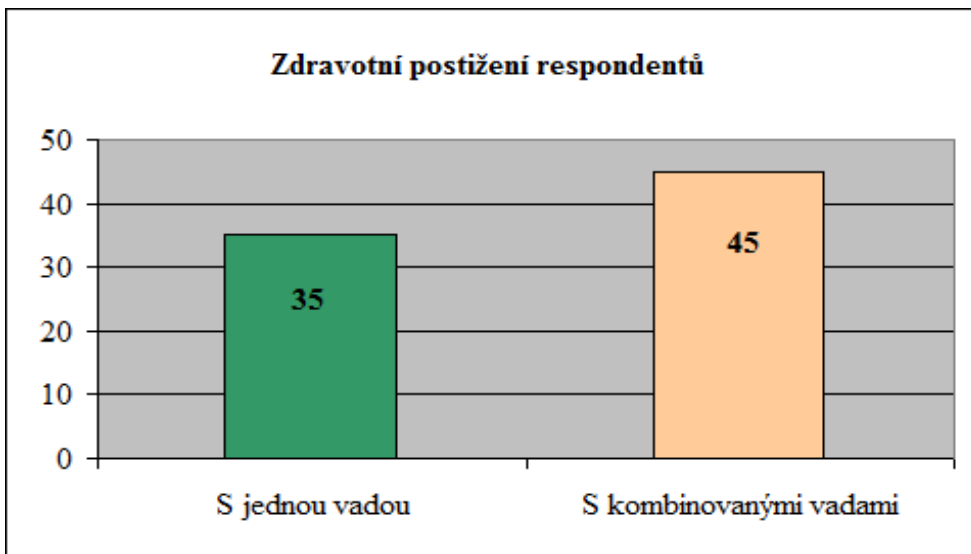

Graf 15. Nejvyšší dosažené vzdělání

Graf č. 15 nám ukazuje výsledky odpovědí na otázky ohledně zjištění nejvýše dosaženého vzdělání respondentů. Pouze 1 (1,75%) osoba se zdravotním postižením má ukončené nejvyšší dosažené vzdělání vysokoškolské. Oproti tomu má jen jako nejvyšší dosažené vzdělání, a to základní školu 21 respondentů (26,25%). Střední školu 17 respondentů (21,25%). Nejčetnější zastoupení zdravotně postižených bylo ve skupině vyučených. V této skupině bylo 41 dotázaných (51,25%).

Tabulka 4. Zdravotní postižení respondentů

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
S jednou vadou	35	43,75%
S kombinovanými vadami	45	56,25%
Celkem	80	100,00%

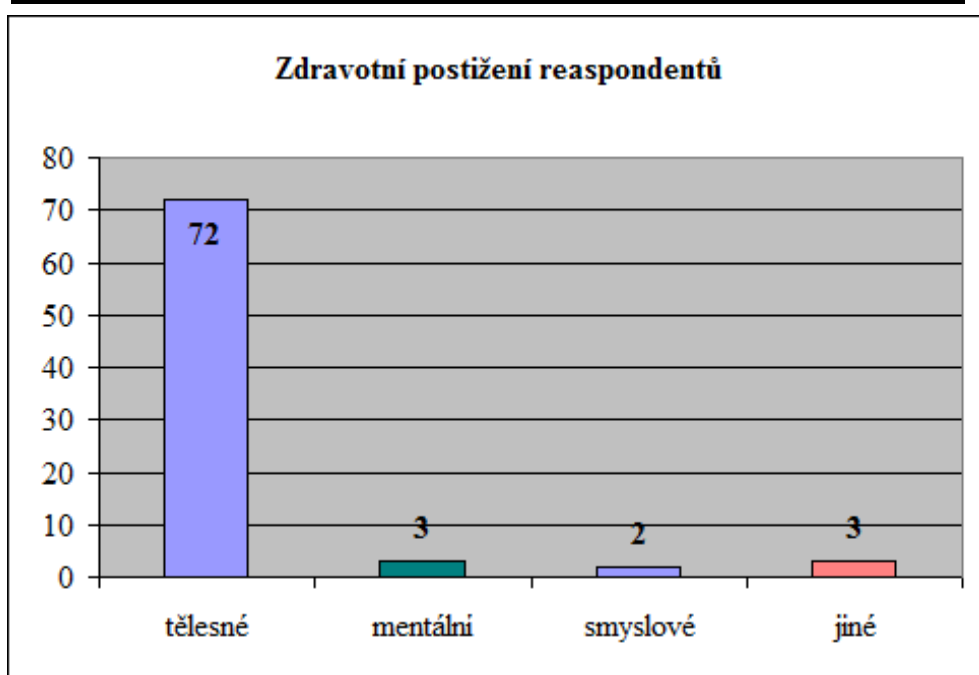

Graf 16. Zdravotní postižení respondentů

V grafu č. 16 je naznačeno rozložení respondentů podle zdravotního postižení. S jednou vadou bylo 35 (43, 75%) respondentů a 45 (56,25%) s vadou kombinovanou.

Tabulka 5. Vymezení zdravotního postižení

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
tělesné	72	90,00%
mentální	3	3,75%
smyslové	2	2,50%
jiné	3	3,75%
Celkem	80	100,00%

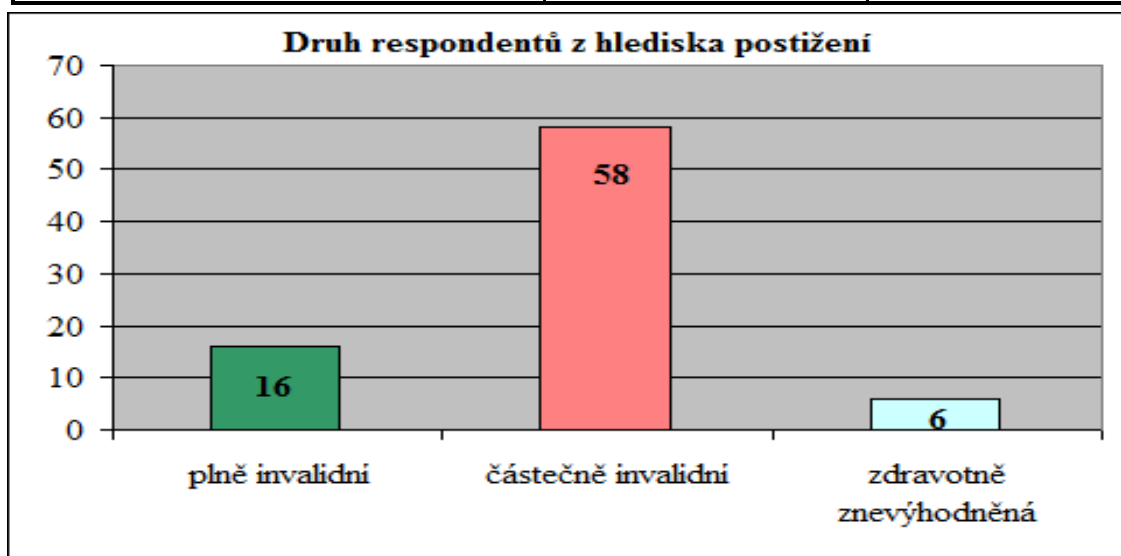

Graf 17. Vymezení zdravotního postižení

Další otázka dotazníkového šetření se týkala zastoupení respondentů podle zdravotního postižení. Nejčetněji zastoupená byla skupina tělesných postižených, která čítá 72 respondentů (90,00%). Mezi další zaznamenané handicapy patří mentální postižení, kde byl počet 3 (3,75%) a smyslové 2 (2,50%) respondenti.

Tabulka 6. Druh respondentů z hlediska postižení

Délka zařazení	Absolutní četnost	Relativní četnost
plně invalidní	16	20,00%
částečně invalidní	58	72,50%
zdravotně znevýhodněná	6	7,50%
Celkem	80	100,00%

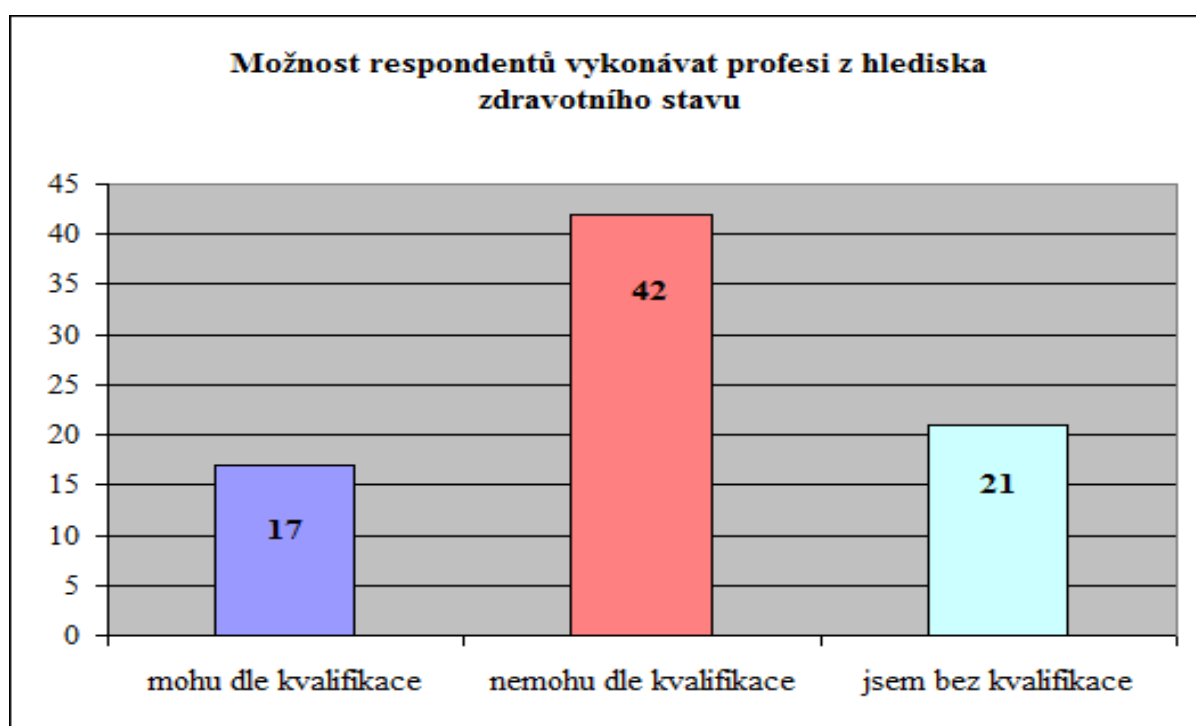

Graf 18. Druh respondentů z hlediska postižení

Další otázkou dotazníkového šetření byl stupeň zdravotního postižení respondentů. Plně invalidních bylo 16 respondentů (20, 00%). Nejvíce osob se zdravotním postižením bylo částečně invalidních, a to 58 dotazovaných (72,50%). Pouze 6 osob se zdravotním postižením (7,50%), které se šetření zúčastnily, mělo status osoba znevýhodněná.

Tabulka 7. Možnost respondentů z hlediska jejich zdravotního stavu vykonávat profesi, na kterou mají kvalifikaci

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
mohu dle kvalifikace	17	21,25%
nemohu dle kvalifikace	42	52,50%
jsem bez kvalifikace	21	26,25%
Celkem	80	100,00%

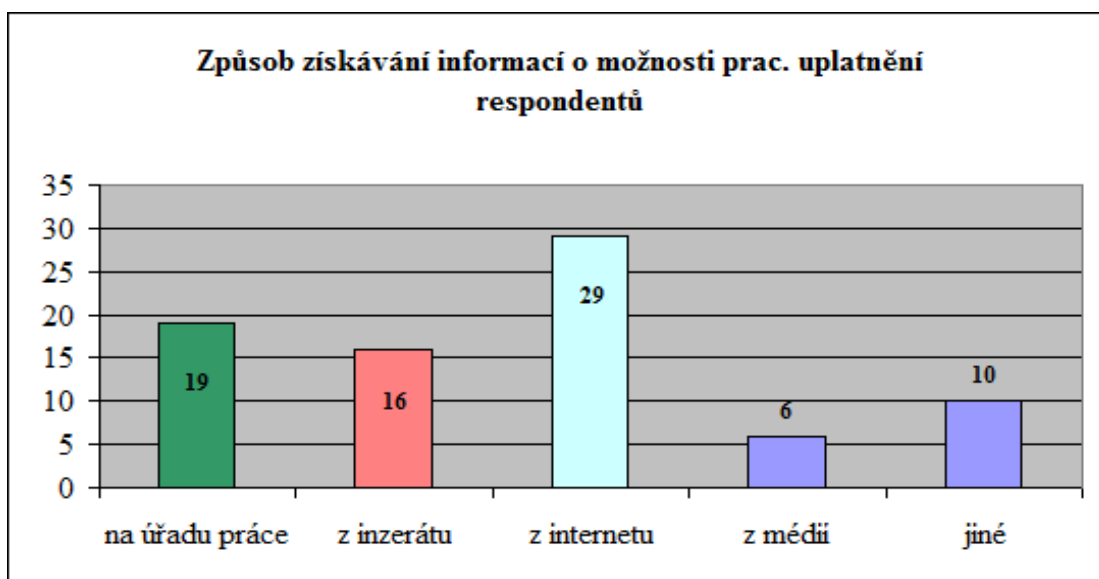

Graf 19. Možnost respondentů vykonávat profesi z hlediska zdravotního stavu

V dotazníkovém šetření respondenti uváděli, zda mohou vykonávat svou profesi, na kterou mají kvalifikaci z hlediska zdravotního stavu. Z celkového počtu dotázaných osob se zdravotním postižením uvedlo 17(21,25%), že mohou pracovat v oboru, který vystudovali. Naopak 42 (52, 50%) respondentů, kteří vyplnili dotazník, pracovat ve svém oboru nemohou. Bez kvalifikace bylo 21(26,25%) osob se zdravotním postižením.

Tabulka 8. Způsob získávání informací o možnosti pracovního uplatnění respondentů

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
na úřadu práce	19	23,75%
z inzerátu	16	20,00%
z internetu	29	36,25%
z médií	6	7,50%
jiné	10	12,50%
Celkem	80	100,00%

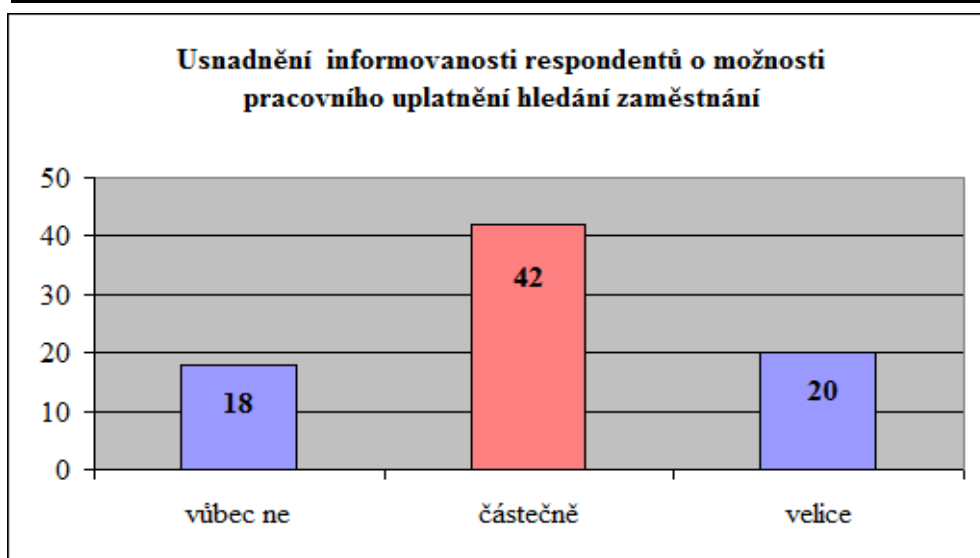

Graf 20. Způsob získávání informací o možnosti pracovního uplatnění respondentů

Z grafu č. 20. je vidět, že si mnoho lidí myslí, že Úřady práce hrají velkou roli v uplatnění respondentů na trhu práce, avšak opak je pravdou. Nejvíce informací získávají osoby se zdravotním postižením z internetu 29(36, 25%). Až na druhém místě, jak uvádí 19 respondentů (23,75%), je Úřad práce, dále pak z inzerátů 16 (20%) respondentů. Do oblasti jiné, kterou uvádí 10 (12, 50%) respondentů, patří informace sdělené přes zprostředkovanou osobu.

Tabulka 9. Usnadnění informovanosti respondentů o možnosti pracovního uplatnění hledání zaměstnání

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
vůbec ne	18	22,50%
částečně	42	52,50%
velice	20	25,00%
Celkem	80	100,00%

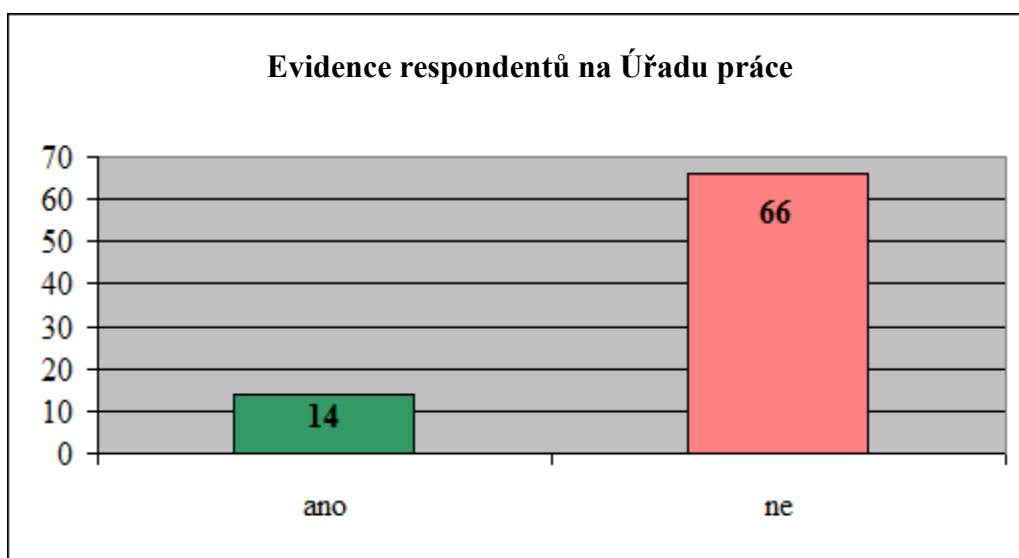

Graf 21. Usnadnění informovanosti respondentů o možnosti pracovního uplatnění hledání zaměstnání

Jedna z otázek dotazníkového šetření byla, zda osobám se zdravotním postižením usnadňuje míra informovanosti o možnosti pracovního uplatnění jejich orientaci na trhu práce. Z celkového počtu osob se zdravotním postižením jich 20 (25,00%) uvedlo, že ano. Dostatek informací nemá 18 (22,50%) dotázaných osob. Nejvíce zastoupenou skupinou bylo částečně informovaných osob se zdravotním postižením, kterých z celkového počtu respondentů bylo 42 (52,50%).

Tabulka 10. Evidence respondentů na Úřadu práce

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
ano	14	17,50%
ne	66	82,50%
Celkem	80	100,00%

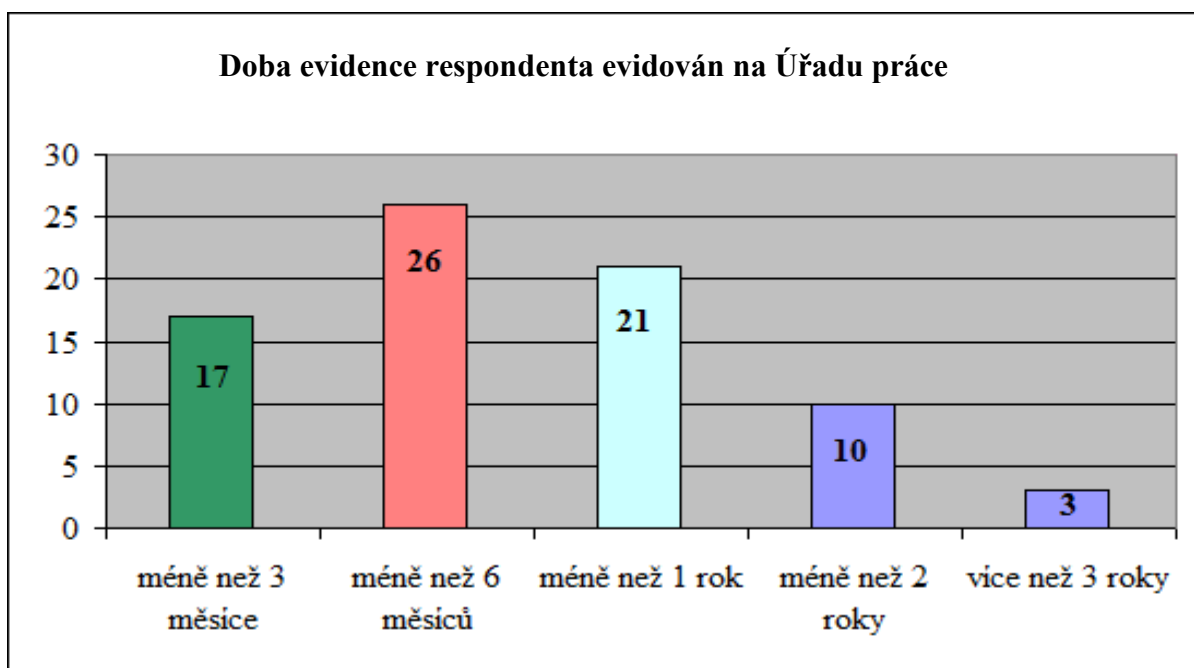
Graf 22. Evidence respondentů na Úřadu práce

Na otázku, zda osoby se zdravotním postižením jsou evidovány na Úřadu práce, uvedlo až překvapivé množství respondentů 66 (82,50%), že ne a pouze 14(17. 50%) respondentů ano.

Tabulka 11. Doba evidence respondenta evidován na Úřadu práce

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
méně než 3 měsíce	17	21,25%
méně než 6 měsíců	26	32,50%
méně než 1 rok	21	26,25%
méně než 2 roky	10	12,50%
více než 3 roky	3	3,75%
nevidován	3	3,75%
Celkem	80	100,00%

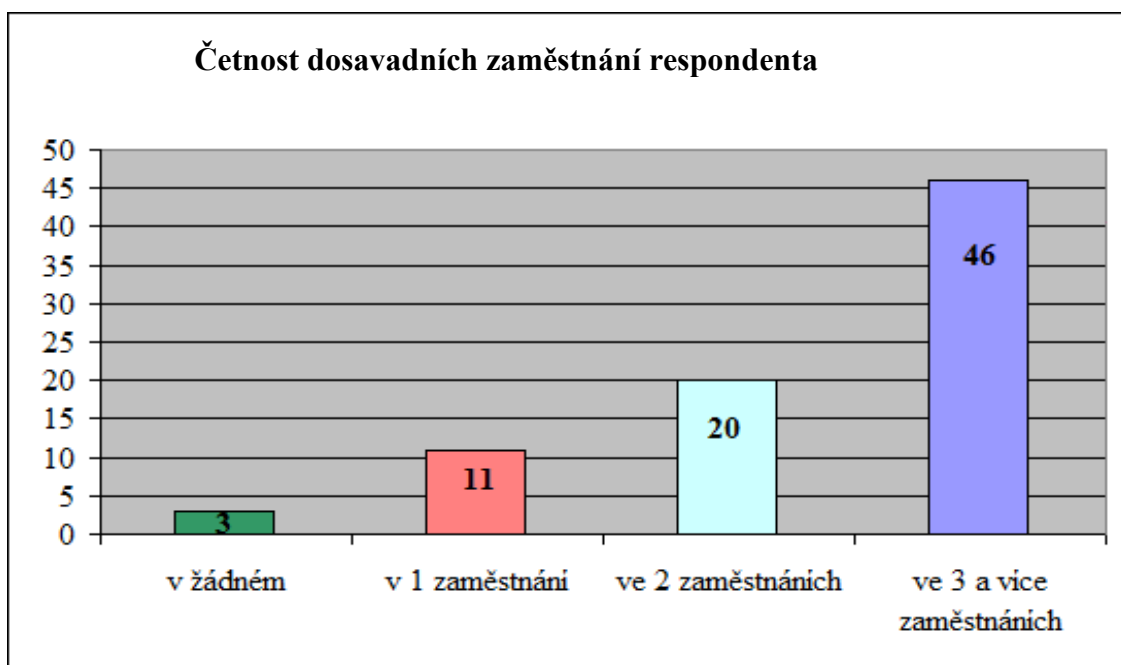

Graf 23. Doba evidence respondenta evidován na úřadu práce

Z hlediska délky evidence na Úřadu práce jsou nejvíce zastoupeni respondenti s délkou evidence menší než 6 měsíců, kterých bylo 26 (32,50%). Dále následují v sestupném pořadí respondenti s délkou evidence méně než 1 rok 21 (26,25%), méně než 3 měsíce 17 (21,25%) respondentů, méně než 2 roky 10 (12,50%) respondentů. Nejméně zastoupenou skupinou byli respondenti s délkou evidence méně než 3 roky a s označením nevidován, kterých bylo shodně 3 (3,75%) respondentů.

Tabulka 12. Četnost dosavadních zaměstnání respondenta

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
v žádném	3	3,75%
v 1 zaměstnání	11	13,75%
ve 2 zaměstnáních	20	25,00%
ve 3 a více zaměstnáních	46	57,50%
Celkem	80	100,00%

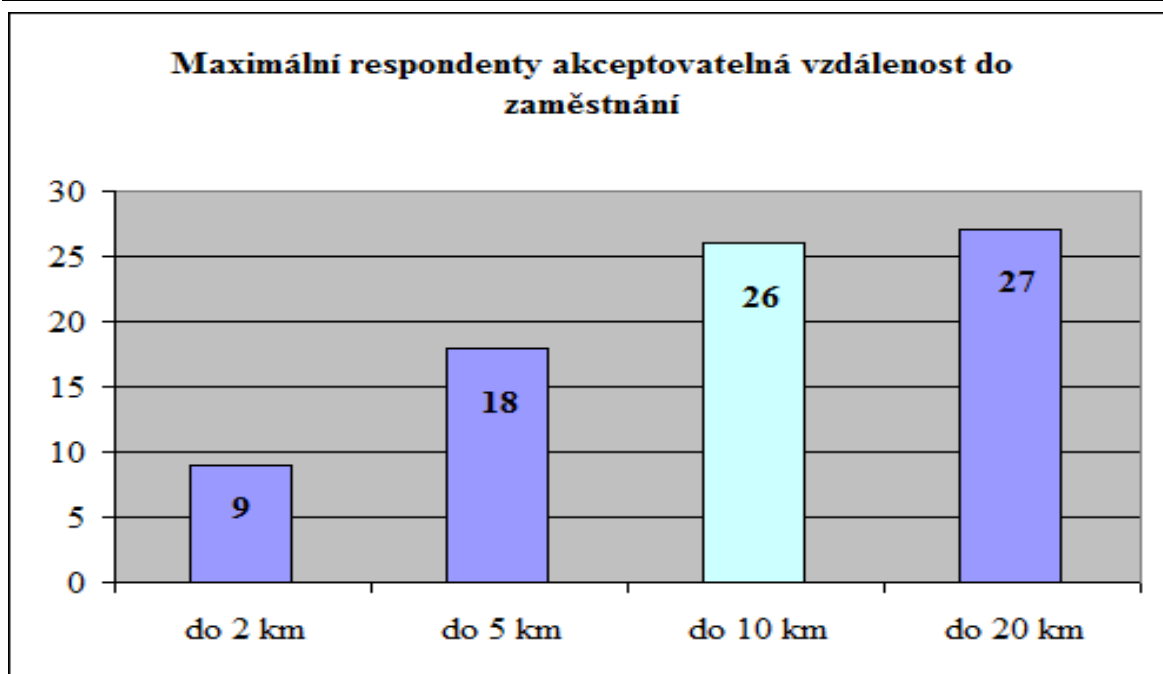

Graf 24. Četnost dosavadních zaměstnání respondenta

Podle věku respondentů, který byl také otázkou dotazníkového šetření, je zcela adekvátní odpověď respondentů, v kolika zaměstnáních pracovali. Jak již jsem předeslala, nejvíce respondentů bylo ve skupině 3 a více zaměstnání 46 (57, 50%), dále pak byla skupina ve dvou zaměstnáních 20 (25, 00%), v jednom zaměstnání 11 (13, 75%) a nejméně v žádném, kde bylo 3(3, 75%) respondenti.

Tabulka 13. Maximální respondenty akceptovatelná vzdálenost do zaměstnání

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
do 2 km	9	11,25%
do 5 km	18	22,50%
do 10 km	26	32,50%
do 20 km	27	33,75%
Celkem	80	100,00%

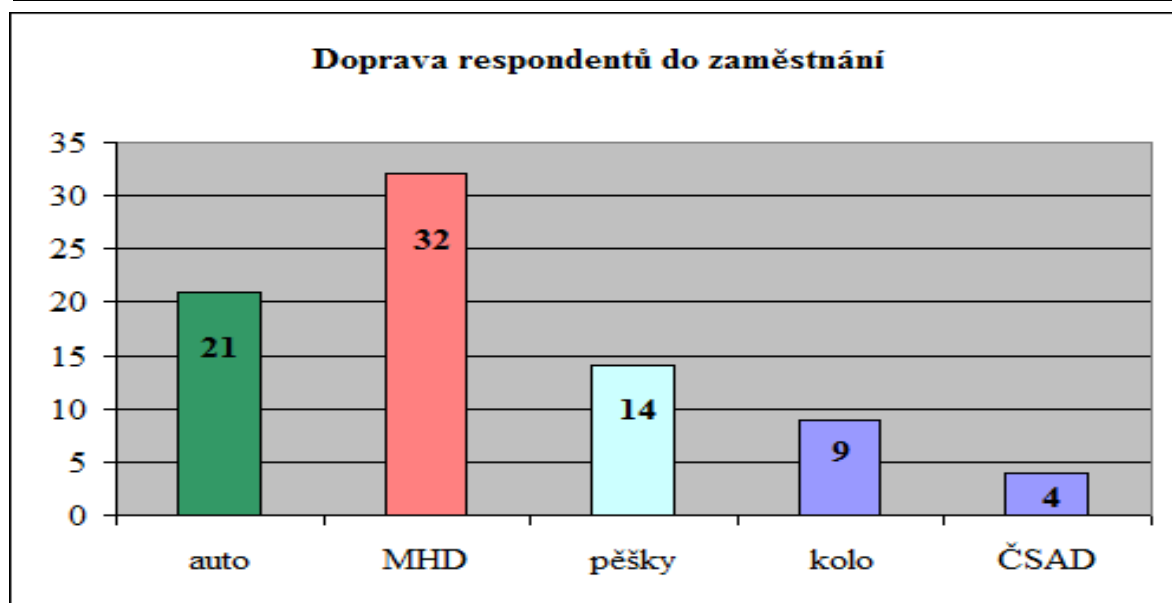

Graf 25. Maximální respondenty akceptovatelná vzdálenost do zaměstnání

V dnešní době velké nezaměstnanosti jsou lidé ochotni za práci dojíždět do značné vzdálenosti. Není to jinak i u osob se zdravotním postižením. Z grafu č. 25 je patrné, že do vzdálenosti 20 km je ochotno dojíždět 27 (33, 75%) respondentů, do 10 km 26 (32, 50%), do 5 km 18 respondentů (22, 50%) a nejméně 9 (11, 25 %) respondentů akceptuje vzdálenost do 2 km.

Tabulka 14. Doprava respondentů do zaměstnání

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
auto	21	26,25%
MHD	32	40,00%
pěšky	14	17,50%
kolo	9	11,25%
ČSAD	4	5,00%
Celkem	80	100,00%

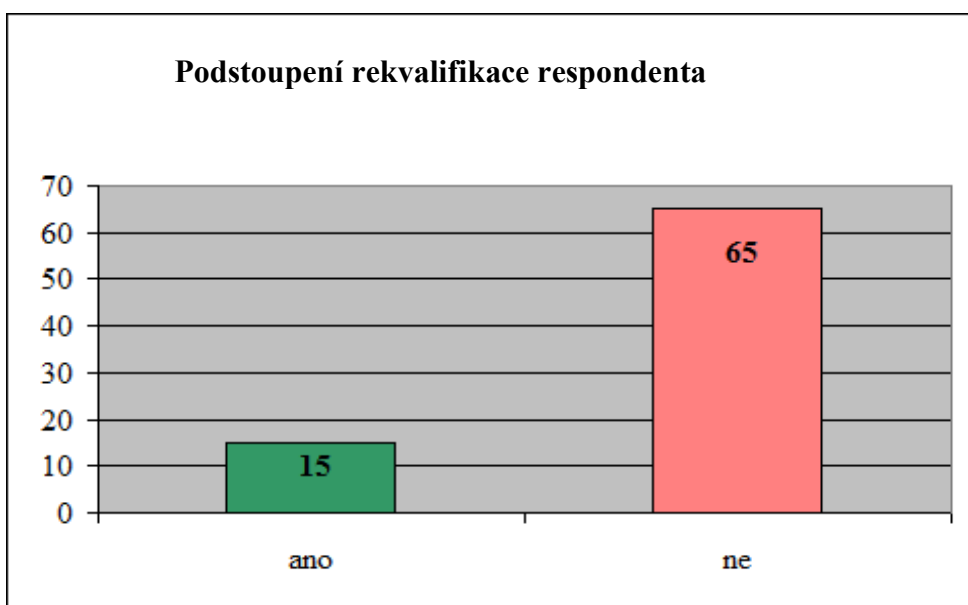

Graf 26. Doprava respondentů do zaměstnání

Má práce se zabývá zaměstnaností v regionu České Budějovice, proto z odpovědí respondentů je patrné, jaký dopravní prostředek nejvíce používají při dopravě do svého zaměstnání. Z celkového počtu odpovědí 32 (40, 00%) respondentů používá MHD. V dnešní době i osoby se zdravotním postižením používají ve větší míře k dopravě auto, které se umístilo na druhém místě v celkovém počtu 21 (26, 25%) odpovědí respondentů. Pěšky chodí 14(17, 50%) respondentů. Kolo používá 9 (11, 25%) respondentů a na posledním místě se umístilo ČSAD v zastoupení 4(5,00%) respondentů.

Tabulka 15. Podstoupení rekvalifikace respondenta

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
ano	15	18,75%
ne	65	81,25%
Celkem	80	100,00%

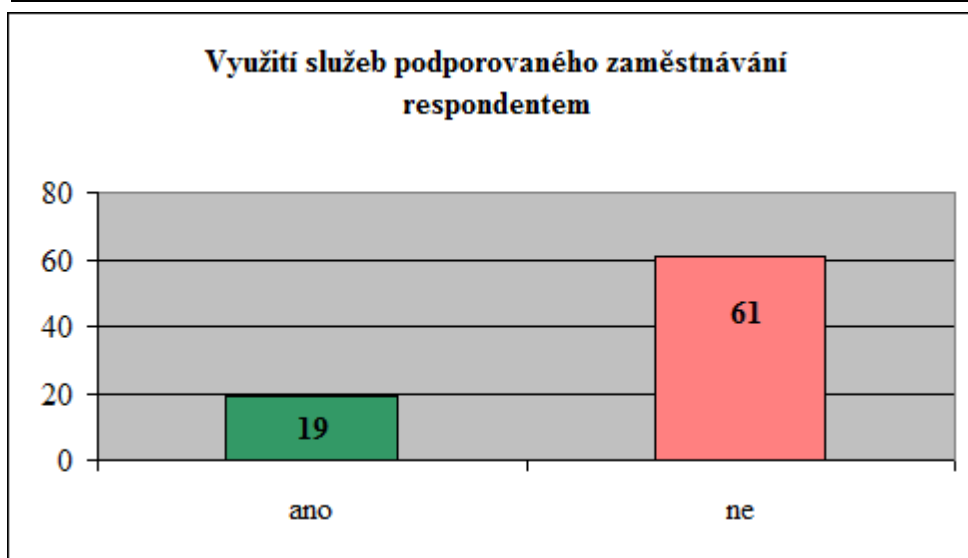

Graf 27. Podstoupení rekvalifikace respondenta

Jedna z otázek dotazníkové šetření, které jsem provedla, byla zaměřena na zjištění zda dotazované osoby se zdravotním postižením, absolvovaly nabízené rekvalifikační kurzy v rámci nabídky Úřadu práce. Rekvalifikaci podstoupilo pouze 15(18, 75%) dotázaných respondentů. Celkem 65(81, 25%) respondentů uvedlo, že neabsolvovali rekvalifikaci žádnou.

Tabulka 16. Využití služeb podporovaného zaměstnávání respondentem

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
ano	19	23,75%
ne	61	76,25%
Celkem	80	100,00%

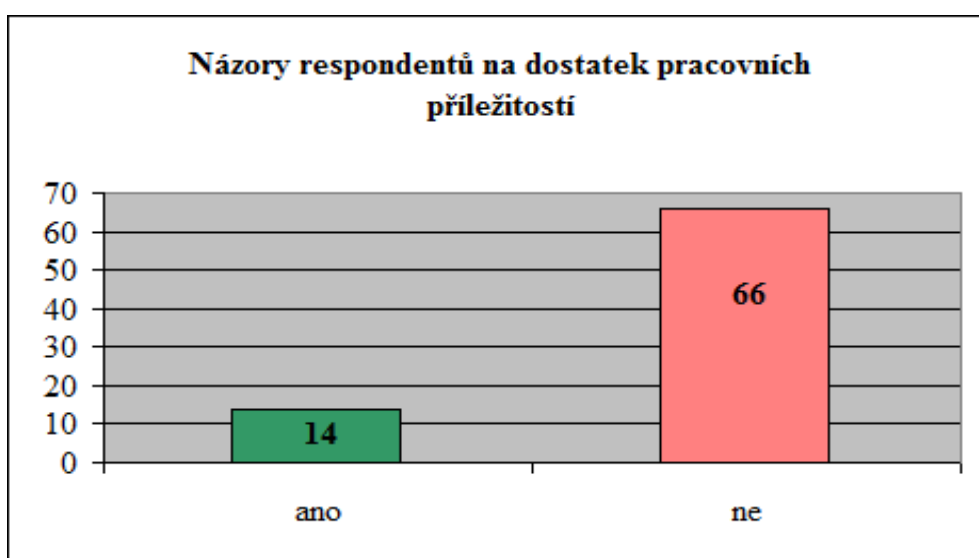

Graf 28. Využití služeb podporovaného zaměstnávání respondentem

Jako u grafu č. 27. tak i zde vidíme stejný problém ve využití služeb podporovaného zaměstnávání. Služeb podporovaného zaměstnávání využilo pouze jen 19(23, 75%) respondentů. Těch, kteří tuto službu nevyužili, bylo až 61(76, 25%).

Tabulka 17. Názory respondentů na dostatek pracovních příležitostí

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
ano	14	17,50%
ne	66	82,50%
Celkem	80	100,00%

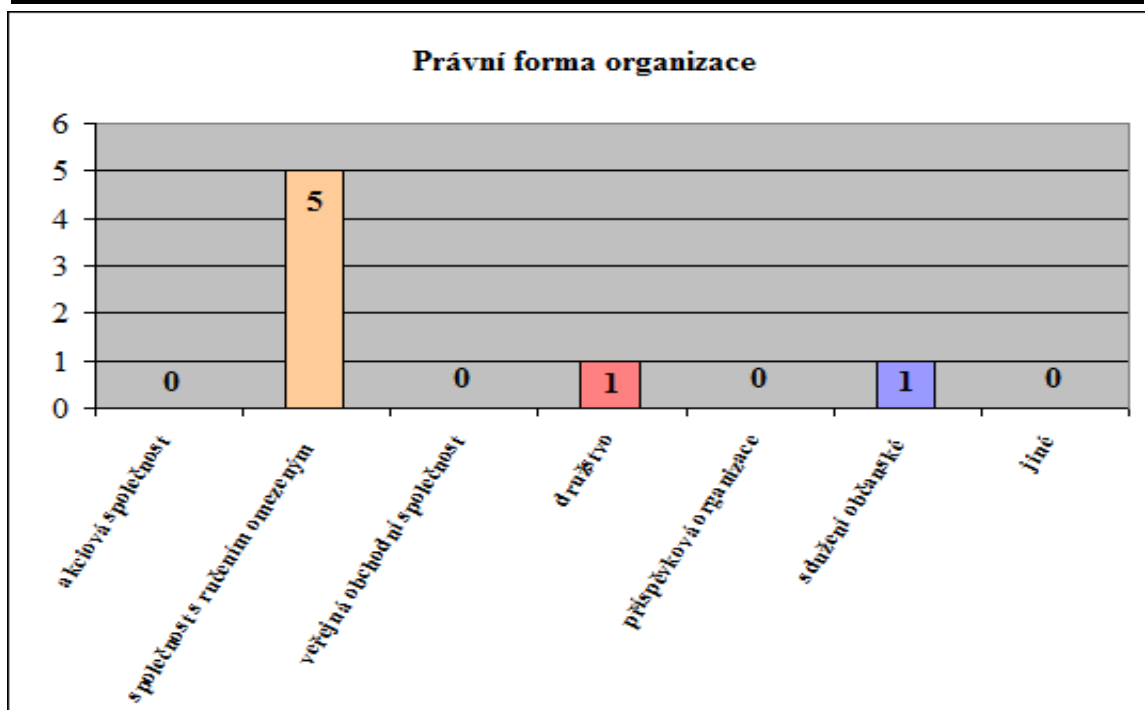
Graf 29. Názory respondentů na dostatek pracovních příležitostí

Názor respondentů na dostatek pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením nebyl ničím překvapivým. Až 66(82, 50%) respondentů si myslí, že dostatek pracovních příležitostí pro handicapované v dnešní době chybí. Oproti tomu jen 14(17, 50%) je opačného názoru.

Dotazník zaměstnanci

Tabulka 18. Právní forma organizace

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
akciová společnost	0	0,00%
společnost s ručením omezeným	5	71,43%
veřejná obchodní společnost	0	0,00%
družstvo	1	14,29%
příspěvková organizace	0	0,00%
sdužení občanské	1	14,29%
jiné	0	0,00%
Celkem	7	100,00%

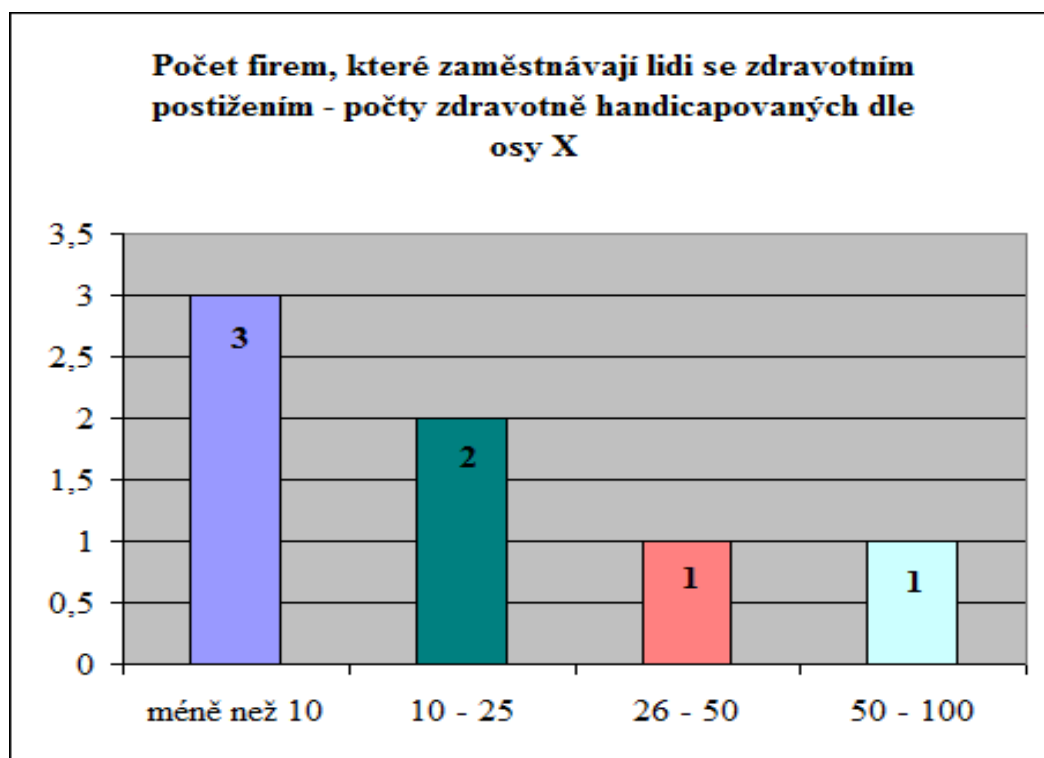
Graf 30. Právní forma organizace

Z celkového počtu 7 organizací, které zaměstnávají osoby se zdravotním postižením, bylo 5 (71, 43%) společností s ručením omezeným a po 1(14, 29%) družstvo a sdužení občanské.

Tabulka 19. Firmy, které zaměstnávají osoby se zdravotním postižením

Počet zaměstnanců se zdravotním handicapem	Absolutní četnost	Relativní četnost
méně než 10	3	42,86%
10 - 25	2	28,57%
26 - 50	1	14,29%
50 - 100	1	14,29%
Celkem	7	100,00%

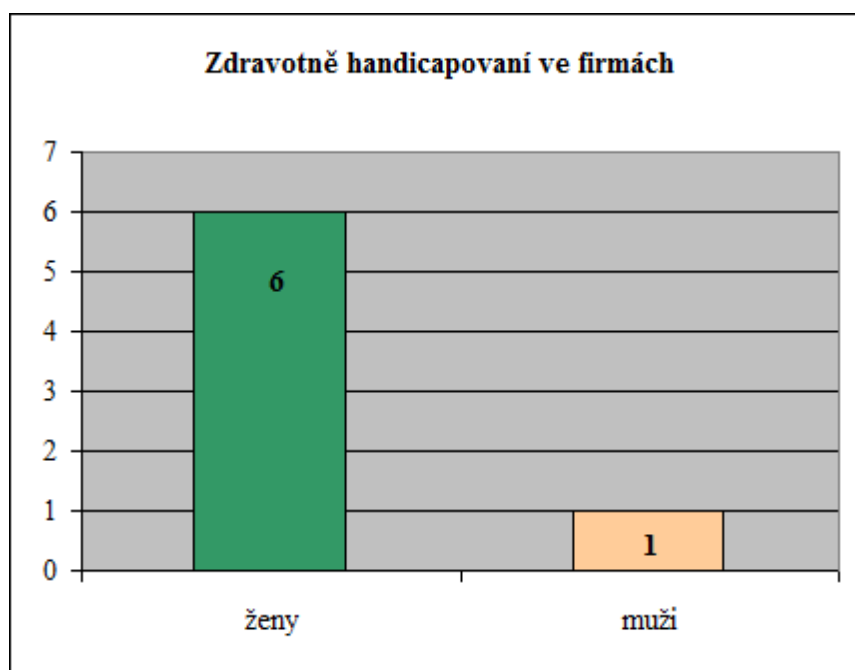

Graf 31. Firmy, které zaměstnávají lidi se zdravotním postižením

Organizace, které zaměstnávají 10 a méně osob se zdravotním postižením jsou v regionu České Budějovice 3(42, 86%) firmy, s 10 až 25 osobami se zdravotním postižením jsou firmy 2 (28, 57%) a firem zaměstnávajících 26 až 50 a 50 až 100 osob se zdravotním postižením bylo po 1(14, 29%) firmě.

Tabulka 20. Zdravotně handicapovaní ve firmách

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
ženy	6	85,71%
muži	1	14,29%
Celkem	7	100,00%

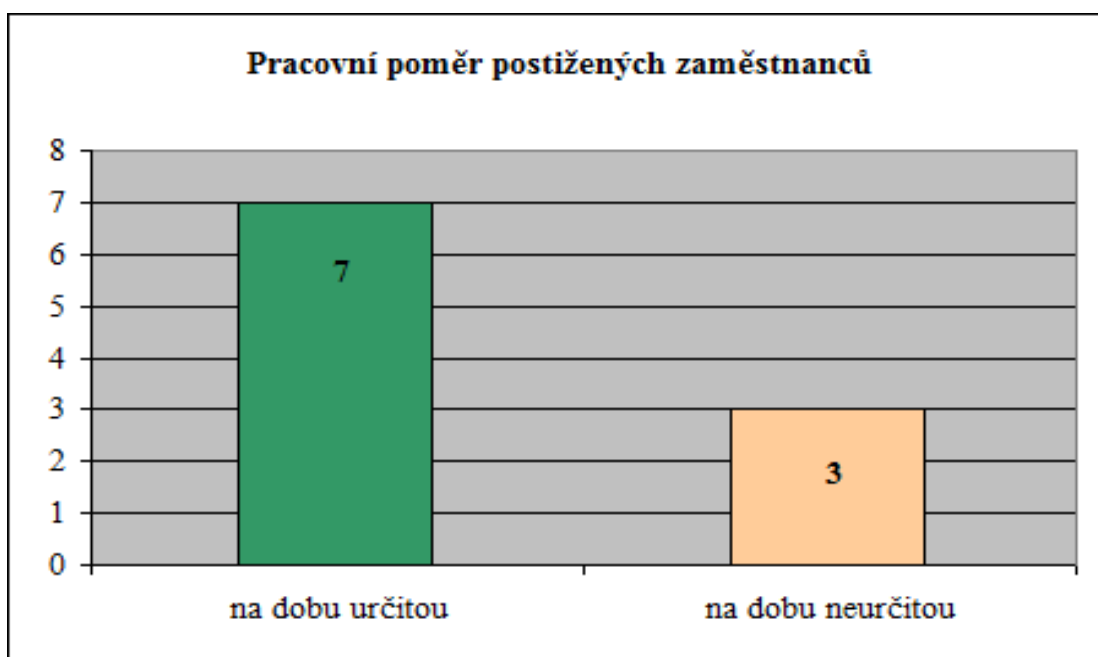

Graf 32. Zdravotně handicapovaní ve firmách

Z grafu č. 32. Je vidět rozdíl v kolika organizacích pracují převážně ženy se zdravotním postižením. Z daného počtu je to 6 (85, 71%) firem. Pouze jen 1 (14, 29%) firma zaměstnává převážně muže.

Tabulka 21. Pracovní poměr postižených zaměstnanců

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
na dobu určitou	7	70,00%
na dobu neurčitou	3	30,00%
Celkem	10	100,00%

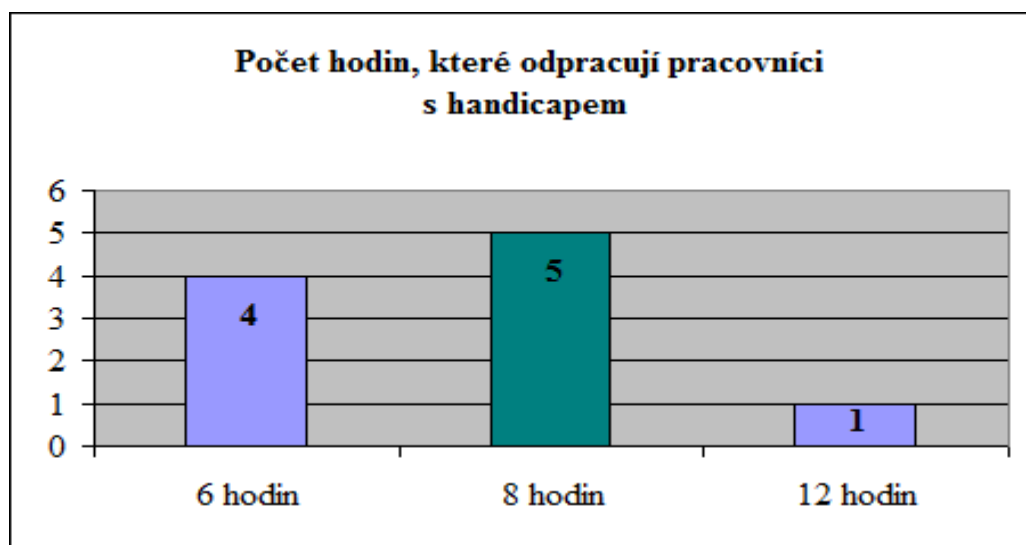

Graf 33. Pracovní poměr postižených zaměstnanců

Z uvedených zjištění vyplynulo, že v dnešní době je trend zaměstnávání na dobu určitou. Tento činitel se odráží i ve firmách zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením. Pracovní poměr na dobu určitou uvedlo v dotazníkovém šetření 7 (70,00%) firem a 3 (30,00%) firmy, které si dovolí zaměstnávat handicapované na dobu neurčitou.

Tabulka 22. Počet hodin, které odpracují pracovníci s handicapem

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
6 hodin	4	40,00%
8 hodin	5	50,00%
12 hodin	1	10,00%
Celkem	10	100,00%

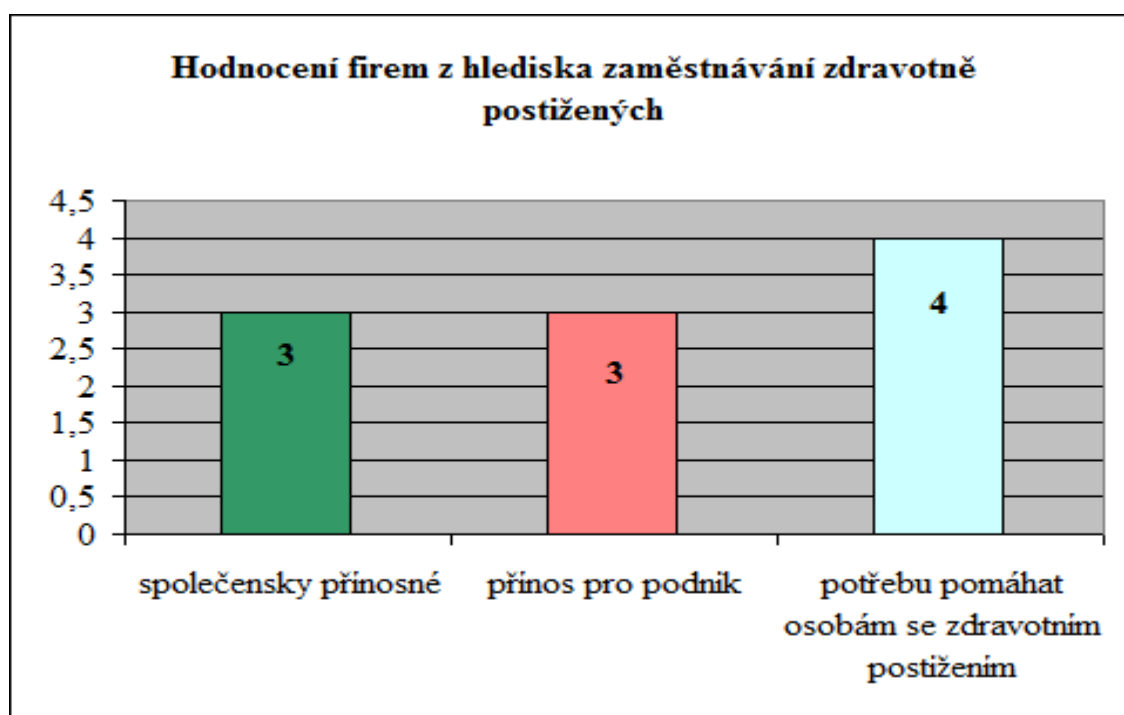

Graf 34. Počet hodin, které odpracují pracovníci s handicapem

Z grafu č. 34 vyplývá, že průměrná pracovní doba osob se zdravotním postižením se prakticky neliší od pracovní doby zdravých jedinců. Z celkového počtu respondentů uvedlo 5(50,00%) firem průměrnou pracovní dobu 8 hodin, 4(40,00%) firmy uvedly 6 hodin a jen 1(10,00%) firma uvedla 12 - ti hodinou pracovní dobu.

Tabulka 23. Zaměstnávání zdravotně postižených považují firmy za:

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
společensky přínosné	3	30,00%
přínos pro podnik	3	30,00%
potřebu pomáhat osobám se zdravotním postižením	4	40,00%
Celkem	10	100,00%

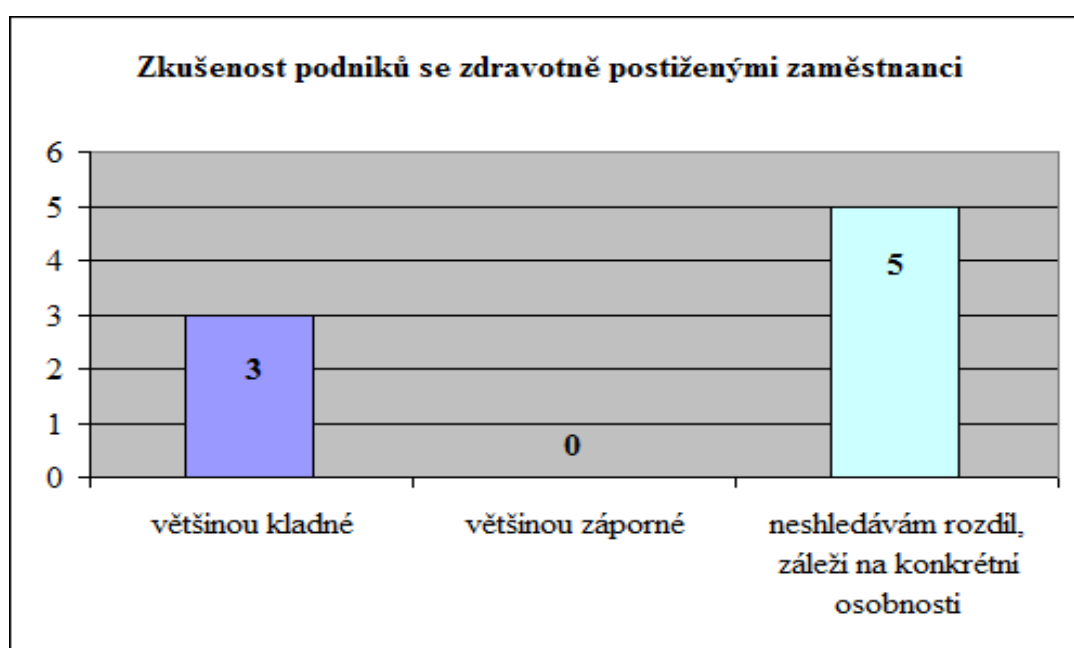

Graf 35. Hodnocení firem z hlediska zaměstnávání zdravotně postižených

Firmy, které zaměstnávají osoby se zdravotním postižením, si uvědomují důležitost integrace handicapovaných do společnosti. Proto z odpovědí logicky vyplývá, že 4(40, 00%) organizace cítí potřebu pomáhat osobám se zdravotním postižením, 3 (30,00%) firmy uvádí, že zaměstnávání handicapovaných je přínosné, jak pro podnik, tak i pro společnost.

Tabulka 25. Zkušenost podniků se zdravotně postiženými zaměstnanci

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
většinou kladné	3	37,50%
většinou záporné	0	0,00%
neshledávám rozdíl, záleží na konkrétní osobnosti	5	62,50%
Celkem	8	100,00%

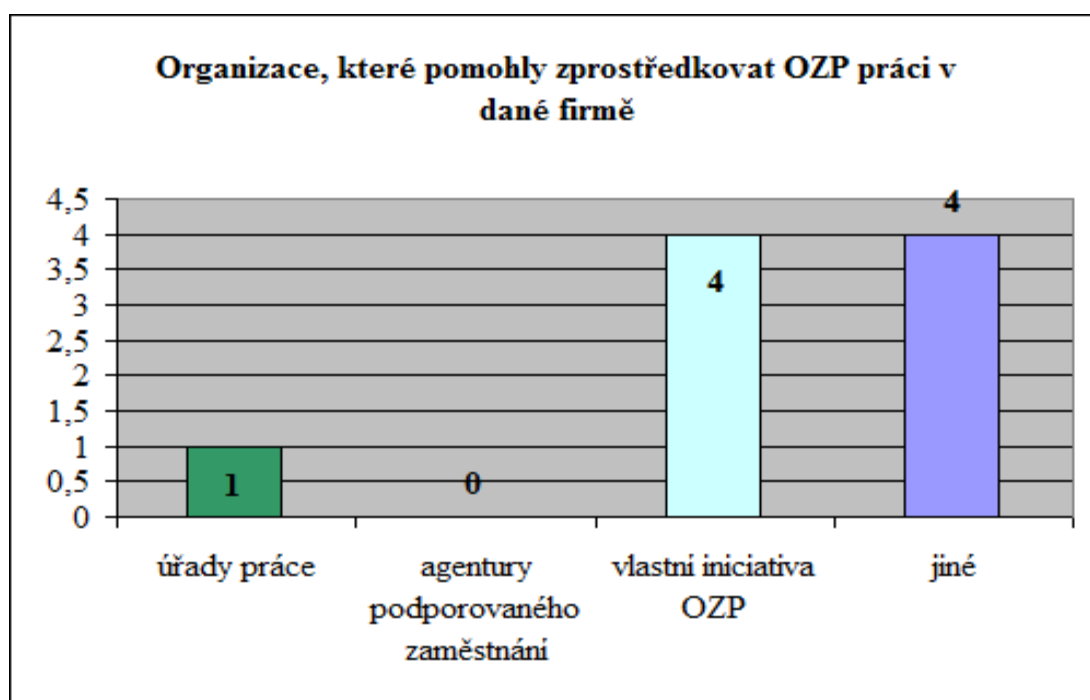

Graf 36. Zkušenost podniků se zdravotně postiženými zaměstnanci

Graf č. 36 nám ukazuje, jaké zkušenosti mají firmy se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením. V dotazníku uvedlo 5 (62, 50%) firem, že žádný rozdíl neshledávají, že záleží pouze na dané konkrétní osobnosti. Další 3(37, 50%) firmy uvádějí zkušenosti většinou kladné.

Tabulka 26. Organizace, které pomohly zprostředkovat OZP práci v dané firmě

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
Úřady práce	1	11,11%
agentury podporovaného zaměstnání	0	0,00%
vlastní iniciativa OZP	4	44,44%
jiné	4	44,44%
Celkem	9	100,00%

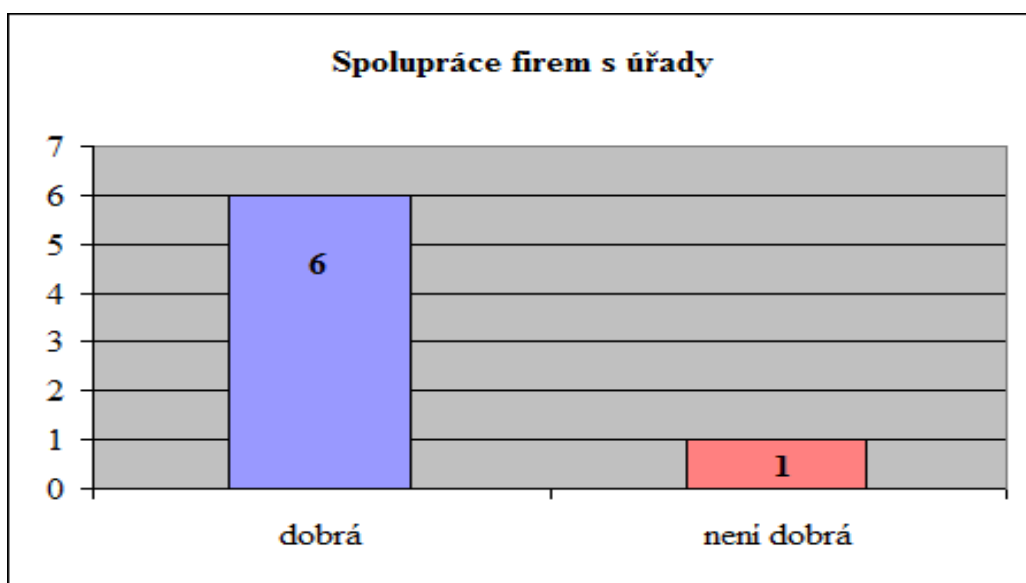

Graf 37. Organizace, které pomohly zprostředkovat OZP práci v dané firmě

Tento graf č. 37 nás znovu přesvědčuje o tom, že Úřad práce v Českých Budějovicích nehraje zas až tak velkou roli v možnostech hledání vhodného zaměstnání pro osoby se zdravotním postižením. Jak je zde patrné, 4 (44,44%) zaměstnavatelé uvádějí, že se jednalo především o vlastní iniciativu handicapovaných, nebo využily doporučení svých známých. Pouze 1 (11, 11%) firma zde uvedla pomoc Úřadu práce. Agentury podporovaného zaměstnání zde nehrály žádnou roli.

Tabulka 27. Spolupráce firem s úřady

Možnosti	Absolutní četnost	Relativní četnost
dobrá	6	85,71%
není dobrá	1	14,29%
Celkem	7	100,00%

Graf 38. Spolupráce firem s úřady

Z grafu č. 38 je patrné vidět, jakou mají zkušenost firmy zaměstnávající zdravotně postižené s úřady. V tomto případě mluvíme o Úřadu práce v Českých Budějovicích. Šest (85, 71%) firem ze sedmi v dotazníkovém šetření uvedlo, že má s úřadem práce zkušenost velmi dobrou. Jen jedna (14,29%) firma zde odpovídá záporně.

8.2 Diskuze ke zjištěným faktům

V této kapitole bych se ráda ještě jednou vrátila k výsledkům šetření zaměřených na jednotlivé okolnosti stanovených předpokladů. Je určena k vyhodnocení jednotlivých otázek a ke zjištění, zda mnou předkládané odborné předpoklady se potvrdily či naopak vyvrátily.

Odborný předpoklad č. 1

Poptávka po volných pracovních místech pro osoby se zdravotním postižením v okrese České Budějovice převyšuje nabídku.

K odbornému předpokladu č. 1 jsem použila mnou zpracované statistické údaje o zaměstnávání zdravotně postižených osob ze zdrojů Úřadu práce v Českých Budějovicích, které jsou uvedeny v teoretické části bakalářské práce a dále pak otázky č. 2, 3, 8, 9, 10 a 17 z dotazníku č. 1 (určený pro zdravotně postižené osoby) a otázka 10 z dotazníku č. 2 (určený pro zaměstnavatele), které jsou zpracovány v části praktické.

Ze statistiky, v které jsem monitorovala situaci na trhu práce v regionu České Budějovice za rok 2008 – 2012 vyplívá, že osoby se zdravotním postižením z hlediska zaměstnanosti patří mezi problémovou skupinou uchazečů hledajících práci. Za rok 2008 bylo evidováno na Úřadu práce 742 uchazečů se zdravotním postižením, přičemž na jedno volné místo připadalo v průměru 9 zdravotně postižených uchazečů. V roce 2009 bylo evidováno již 889, přičemž na jedno takové volné místo připadalo v průměru 27 uchazečů se zdravotním postižením. Na rok 2010 připadalo 879 evidovaných uchazečů se zdravotním postižením o zaměstnání, přičemž na jedno volné pracovní místo připadalo 16 uchazečů o zaměstnání. V roce 2011 bylo na Úřadu práce evidováno 865 zdravotně postižených osob, kdy na jedno pracovní místo připadalo průměrně 22 uchazečů o zaměstnání. V posledním sledovaném období roku 2012 bylo na Úřadu práce evidováno 870 uchazečů a na jedno volné pracovní místo připadalo průměrně 13,8 uchazečů. (viz. graf č. 3, 4) . Nejnižší míra nezaměstnanosti osob se zdravotním postižením ve sledovaném období byla v roce 2008, kdy průměrný počet evidovaných byl 742 uchazečů (20, 1 %) z celkového počtu registrovaných osob na Úřadu práce. Naopak nejvíce uchazečů se zdravotním postižením o zaměstnání bylo v roce 2009, kdy

bylo evidováno 889(14, 5 %) ze všech uchazečů. Jak je zde patrné, problémovou skupinou se stabilně vysokým počtem uchazečů o zaměstnání je kategorie osob se zdravotním postižením. Růst nezaměstnanosti a počtu evidencí této skupiny na Úřady práce může do jisté míry souviset se zvyšujícím se počtem lidí, kterým je statut zdravotního postižení přiznán. Nalézt vhodné místo pro OZP je velmi problematické, neboť musí splňovat určité podmínky odpovídající zdravotní způsobilosti pro výkon jejich povolání. Na druhé straně pro osoby OZP se jeví značně omezující jejich nízká úroveň vzdělání. Až cca 1/3 těchto uchazečů má jen základní vzdělání. Proto je velmi důležité v této oblasti motivovat zaměstnavatele a zaměstnance nástroji Aktivní politiky zaměstnanosti, jako jsou rekvalifikace, společensky účelná pracovní místa aj., k vytváření nových pracovních míst.

V dotazníku se problematice dostatku pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním na trhu práce vztahují odpovědi respondentů na otázky č. 2, 3, 8, 9, 10 a 17 z dotazníku č. 1 a otázka č. 10 z dotazníku č. 2.

Důležitou otázkou byl dotaz č. 2 na věk respondentů. Z přehledu grafu č. 14 je patrné rozložení zkoumaného souboru podle věku respondentů. Nejvíce zastoupenou věkovou skupinou je věk nad 50 let, který tvoří více než polovinu zkoumaného souboru (53, 75%). Z grafu je též vidět značný rozdíl v zastoupení mezi respondenty ve věku do 30 let (8, 75%) a respondenty nad 50 let (53, 75%). Z těchto odpovědí se můžeme domnívat, že respondenti svůj handicap mohli získat v průběhu svého života (např. v důsledku úrazu, dlouhodobé těžké nemoci apod.) a dnes jim jejich zdravotní stav nedovolí vykonávat svojí práci v původním oboru, nebo manuální práci jako takovou vůbec. Otázka č. 3, se vztahovala k nejvyššímu dosaženému vzdělání respondentů. Pouze 1(1,75%) osoba se zdravotním postižením má ukončené nejvyšší dosažené vzdělání vysokoškolské. Oproti tomu má jen jako nejvyšší dosažené vzdělání a to základní školu 21 respondentů (26, 25%). Střední školu 17 respondentů (21,25%). Nejčtenější zastoupení zdravotně postižením bylo ve skupině vyučených. V této skupině bylo 41 dotázaných (51, 25%) a s tím souvisela i otázka č. 8, v které jsem se ptala respondentů, zda mohou vykonávat svojí profesi, na kterou mají kvalifikaci. Z celkového počtu dotázaných osob se zdravotním postižením uvedlo 17(21,25%), že mohou pracovat v oboru, který vystudovaly. Naopak 42 (52, 50%) respondentů, kteří vyplnili dotazník, pracovat ve svém oboru nemohou. Z uvedených poznatků vyplívá, že dnešní společnost klade stále větší význam na odbornou kvalifikaci, stále se zrychluje

pracovní tempo, a tudíž je pro handicapované nelehké se začlenit do naší doby a pracovních kolektivů. Úroveň získané kvalifikace profesionálních dovedností je při hledání zaměstnání rozhodující. Z pracovního trhu jsou vyřazeny celé skupiny lidí ve vyšším věku, s nižším vzděláním a bez kvalifikace. Proto tato situace vede k tomu, že vzniká velká skupina osob zdravotně postižených dlouhodobě nezaměstnaných. Na druhé straně respondenti, kteří mají zájem pracovat, vidí veliký problém ve stávající úloze Úřadu práce v otázkách podpory zaměstnávání zdravotně postižených. K této problematice se vyjadřovali respondenti v otázce č. 9, kde uváděli v odpovědích, co si myslí o roli Úřadu práce v informovanosti o možnostech uplatňování osob se zdravotním postižením na trhu práce. Nejvíce informací získávají osoby se zdravotním postižením z internetu 29 (36, 25%). Až na druhém místě, jak uvádí 19 respondentů (23,75%), je Úřad práce, dále pak z inzerátů 16 (20%) respondentů. Do oblasti jiné, kterou uvádí 10 (12, 50%) respondentů, patří informace sdělené přes zprostředkovanou osobu. K tomuto tématu se pojí i odpovědi z otázky č. 10, zda osobám se zdravotním postižením usnadňuje míra informovanosti o možnosti pracovního uplatnění jejich orientaci na trhu práce. Z celkového počtu osob se zdravotním postižením jich 20 (25,00%) uvedlo, že ano. Dostatek informací nemá 18 (22, 50%) dotázaných osob. Nejvíce zastoupenou skupinou bylo částečně informovaných osob se zdravotním postižením, kterých z celkového počtu respondentů, bylo 42 (52, 50%). Myslím si, že vyšší úroveň informovanosti o zaměstnávání osob se zdravotním postižením by mohlo být dosaženo větší propagací pomocí tisku, prezentací a informačních materiálů ze strany Úřadu práce. Z mého pohledu nejzásadnější otázka byla směřována, zda zdravotně postižení shledávají dostatek pracovních příležitosti na trhu práce. Tomuto problému respondenti se vyjadřovali, v otázce č. 17. Názor respondentů na dostatek pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením nebyl ničím překvapivým. Až 66(82, 50%) respondentů si myslí, že dostatek pracovních příležitostí pro handicapované v dnešní době chybí. Oproti tomu jen 14(17, 50%) je opačného názoru. K přehlednému ucelení tohoto bloku uvedu názor z pohledu zaměstnavatelů, kteří nás odpoví na otázku č. 10 znovu přesvědčí o tom, že Úřad práce v Českých Budějovicích nehraje zas až tak velkou roli v možnostech hledání vhodného zaměstnání pro osoby se zdravotním postižením. Jak je zde patrné, 4 (44,44%) zaměstnavatelé uvádějí, že se jednalo především o vlastní iniciativu handicapovaných, nebo využily

doporučení svých známých. Pouze 1 (11, 11%) firma zde uvedla Úřad práce. Agentury podporovaného zaměstnání zde nehrály žádnou roli.

Z těchto údajů vyplývá, že se odborný předpoklad č. 1 se potvrdil.

Odborný předpoklad č. 2

Domnívám se, že největší nabídka pracovního uplatnění bude směřována pro kategorii osob tělesně postižených se statutem plně invalidní – vozičkáři.

Druhý odborný předpoklad mého výzkumu zněl, zda největší nabídka pracovního uplatnění bude směřována pro kategorii osob tělesně postižených se statutem plně invalidní – vozičkáři. K potvrzení či vyvrácení odborného předpokladu jsem vybrala odpovědi respondentů z dotazníku nejlépe vypovídající o dané problematice. Byly to otázky č. 5, 6, 7, 13.

Otázka č. 6 v dotazníkovém šetření se týkala vymezení respondentů podle zdravotního postižení. Další otázka dotazníkového šetření se týkala zastoupení respondentů podle zdravotního postižení. Nejčteněji zastoupená byla skupina tělesných postižených, která čítá 72 respondentů (90,00%). Mezi další zaznamenané handicapy patří mentální postižení a jiné, kde byl počet 3 (3, 75%) a smyslové 2 (2,50%) respondenti. V otázce č. 5 je naznačeno rozložení respondentů podle zdravotního postižení. S jednou vadou bylo 35 (43, 75%) respondentů a 45 (56,25%) s vadou kombinovanou. V otázce č. 7 odpovídali respondenti na stupeň zdravotního postižení. Plně invalidních bylo 16 respondentů, (20, 00%) mezi kterými nebyl žádný vozičkář. Nejvíce osob se zdravotním postižením bylo částečně invalidních, a to 58 dotazovaných (72,50%). Pouze 6 osob se zdravotním postižením (7,50%), které se šetření zúčastnily, mělo status osoba znevýhodněná. Poslední důležitá otázka se týkala problematiky, v kolika zaměstnáních doposud pracovaly zdravotně postižené osoby. Nejvíce respondentů bylo ve skupině 3 a více zaměstnání 46 (57, 50%), dále pak byla skupina ve dvou zaměstnáních 20 (25, 00%) respondentů, v jednom zaměstnání 11 (13, 5%) a nejméně v žádném jiném, kde byli 3(3, 75%) respondenti. Nyní shrnu své poznatky a výsledky výzkumu týkajícího se předpokladu č. 2. V regionu České Budějovice je opravdu zaměstnáváno nejvíce tělesně postižených osob. Se statutem plně invalidní pouze jen 16 (20,00%) respondentů mezi, kterými nebyl žádný vozičkář. Častým důvodem k nepřijetí do zaměstnání ze strany těchto postižených je nízká mzda ve vztahu k sociálním dávkám, které pobírají. Pro handicapované, kteří jsou

nezaměstnání a chybí jim vnitřní motivace k uspokojování svých potřeb prostřednictvím práce (profesní růst, seberealizace apod.), je jediným motivem k práci zajištění vyšší životní úrovně. V praxi to znamená, že ztrácejí zájem o práci a o Úřadem práce nabízené programy, pořádané v rámci Aktivní politiky zaměstnanosti. Někdy je pro ně výhodnější nepracovat a přivydělávat si mimo oficiální trh práce. Důvodem, proč je na trhu práce více částečně invalidních osob je jistě fakt, že tito lidé svůj handicap získali v průběhu života a nyní jim jejich zdravotní stav nedovoluje vykonávat práci ve své původní profesi. S tím souvisí i odpověď na otázku č. 13, kdy tito lidé hledají zaměstnání, které by se co nejvíce podobalo jejich původní profesi anebo nejsou spokojeni s politikou zaměstnávání v dané firmě, a jak již jsem podotkla, s příliš nízkou mzdou. Z druhé strany, ze strany zaměstnavatelů, vidím hlavní problém v nezaměstnávání plně invalidních osob (vozičkářů) z důvodu nutnosti budování bezbariérových přístupů a ve snaze integrovat takto postižené jedince do zdravých kolektivů. Pro zaměstnavatele je v dnešní době daleko výhodnější zaměstnávat jen částečně invalidní osoby nebo osoby znevýhodněné z důvodu pobírání dávek na takto postižené. Tito lidé ke své práci nepotřebují přizpůsobovat pracovní prostředí jako vozičkáři, proto jejich zaměstnávání zaměstnavatele prakticky nic nestojí.

Z dotazníku a z osobní zkušenosti se mi odborný předpoklad č. 2 potvrdil částečně.

Doporučení pro praxi

Na základě poznatků z teoretické části práce a ze zjištěných závěrů praktické části předkládám mnou navrhovaná doporučení v níže uvedených směrech:

- vyšší úroveň informovanosti o zaměstnávání osob se zdravotním postižením by mohlo být dosaženo větší propagací pomocí tisku, prezentací a informačních materiálů ze strany Úřadu práce
- informovanost cestou TV spotů
- informovanost v médiích
- větší tolerance, ohleduplnost, pochopení ze strany majoritní společnosti

9 ZÁVĚR

V závěru této bakalářské práce, ve které byla řešena problematika pracovního uplatnění zdravotně postižených osob na trhu práce v regionu České Budějovice, bych chtěla shrnout některé mé poznatky a výsledky, které jsem získala při tvoření této práce. Zaměstnávání zdravotně postižených osob je poměrně složitou problematikou, neboť zdravotní handicap je sám o sobě pro postiženého člověka velmi citlivou záležitostí a jemu samotnému trvá nějaký čas, než se s tímto faktem vyrovná. Zvyšující se procento nárůstu nezaměstnanosti této skupiny osob nás nutí k zamyšlení, zda se dnešní moderní společnost dostatečně snaží o jejich integraci do pracovních procesů. Pokud se tyto lidé chtějí začlenit do společnosti pomocí zaměstnání a překonat tímto způsobem svůj handicap, musí čelit nejedné překážce, kterou jim společnost předkládá. Jak uvádím v práci, handicapované osoby vyžadují zvláštní ochranu na trhu práce. Stát zasahuje zejména prostřednictvím různých programů aktivní politiky zaměstnanosti a vytváří různá opatření, která by zvýšila zaměstnanost těchto osob.

Má bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části - teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou vysvětleny pojmy osoba se zdravotním postižením, dále pak možnosti uplatnění těchto osob na trhu práce. Další velmi důležité téma, které je zařazeno do teoretické části, poukazuje na někdy těžko řešitelné překážky při hledání vhodného zaměstnání osobami se zdravotním postižením. První překážka při hledání vhodného zaměstnání pro osoby se zdravotním postižením je zcela prozaická. Zaměstnavatelé raději zaměstnají nepostiženého jedince, protože osoba se zdravotním postižením nemá takový pracovní výkon jako zdravý zaměstnanec. Další nevýhodou pro osoby se zdravotním postižením na trhu práce je neochota zaměstnavatelů přizpůsobit pracovní prostředí pro potřeby handicapovaných.

Druhá praktická část bakalářské práce obsahuje výsledky dotazníkového šetření, které byly určeny jednak osobám se zdravotním postižením, tak i zaměstnavatelům zdravotně handicapovaných. Tyto dotazníky byly zaměřeny na problematiku zaměstnávání osob se zdravotním postižením v regionu České Budějovice. Z těchto výsledků byly vyhodnoceny stanovené odborné předpoklady.

Závěrem bych chtěla říci, že prováděný výzkum mi pomohl proniknout do oblasti, do této doby pro mne zcela neznámé a obohatil mě hlavně osobně. Tato práce pro mě není pouze prostý text, tabulky a grafy. Při její tvorbě jsem získala na jedné

straně mnoho osobních poznatků a na druhé přehled o problematice zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Z mého pohledu si myslím, že jak zaměstnavatelé, ale i široká veřejnost, nemá dostatek informací k této problematice. Vyšší úroveň informovanosti o zaměstnávání osob se zdravotním postižením by mohlo být dosaženo větší propagací pomocí tisku, prezentací a informačních materiálů ze strany Úřadu práce.

V dnešní době by se zaměstnávání handicapovaných mělo stát především otázkou prestiže dané firmy a její ekonomické výhody by zde měli hrát až druhotnou roli. Pokud by přečtení této práce vedlo k zamyšlení a jakékoli vstřícnosti zaměstnavatelů vůči osobám se zdravotním postižením, při jejich zaměstnávání, bude cíl mé práce naplněn.

,

10 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní zdroje:

BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002, 236 s. ISBN 80-247-9006-8.

FRANIOK, Petr. *Vzdělávání osob s mentálním postižením: (inkluzivní vzdělávání s přihlédnutím k žákům s mentálním postižením)*. Vyd. 3., dopl. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2008, 142 s. ISBN 978-807-3686-222.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Paido, 2000, 207 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-859-3179-6..

JANKOVSKÝ, Jiří. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením: somatopedická a psychologická hlediska*. 2. vyd. Praha: Triton, 2006, 173 s. ISBN 80-725-4730-5.

KOLDINSKÁ, Kristina, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Stanislav ŠTECH. *Sociální právo: struktura a formy poradenské pomoci lidem se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, xv, 176 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-807-1796-206.

MICHALÍK, Jan. *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 511 s. ISBN 978-807-3678-593.

NOVOSAD, Libor, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Stanislav ŠTECH. *Základy speciálního poradenství: struktura a formy poradenské pomoci lidem se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním*., Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 159 s. Pedagogika (Grada). s. 35. ISBN 80-717-8197-5.

SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika: prevence a diagnostika, terapie a poradenství, vzdělávání osob s různým postižením, člověk s handicapem a společnost*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 160 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4717-333.

ŠUBRT, Bořivoj, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Stanislav ŠTECH. *Abeceda mzdové účetní ...: (inkluzivní vzdělávání s přihlédnutím k žákům s mentálním postižením)*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 1996-, sv. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 9788072637164.

ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Mentální retardace: vzdělávání, výchova, sociální péče*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Portál, 2003, 187 s. Speciální pedagogika (Portál). ISBN 80-717-8821-X.

VÁGNEROVÁ, Marie, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Stanislav ŠTECH. *Psychologie handicapu: prevence a diagnostika, terapie a poradenství, vzdělávání osob s různým postižením, člověk s handicapem a společnost*, 2. vyd. Praha: Karolinum, 2000, 230 s. Pedagogika (Grada). s. 7. ISBN 80-718-4929-4.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 3., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2004, 870 s. ISBN 80-717-8802-3.

VOTAVA, Jiří. *Ucelená rehabilitace osob se zdravotním postižením*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005, 207 s. ISBN 80-246-0708-5.

VYSOKAJOVÁ, Margerita. *Hospodářská, sociální, kulturní práva a zdravotně postižení*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, 139 s. ISBN 80-246-0057-9.

Internetové zdroje:

Aktivní politika zaměstnanosti a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. In: Integrovaný portál MPSV. [online]. Poslední změna: 23.1.2012. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

Česká unie podporovaného zaměstnávání. [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.unie-pz.cz/>

Důvod a způsob založení povinného subjektu. In: Integrovaný portál MPSV [online]. Poslední změna 31.12.2012. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr/oup>

Informace pro zaměstnavatele žádající o vymezení či zřízení chráněných pracovních míst. In: Integrovaný portál MPSV [online]. Poslední změna 23.1.2012. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaciosob/zrizovani_a_vymezovani_chpm

Koníček, o. s. [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://konicekcb.webnode.cz/>

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR. [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.nrzp.cz/>

Průkaz osoby se zdravotním postižením. In: Integrovaný portál MPSV [online].
Poslední změna 29.11.2011 [cit. 2013-03-18]. Dostupné
z: <http://portal.mpsv.cz/soc/dzp/prukaz>

Sdružení zdravotně postižených v ČR. [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné
z: <http://www.szdp.strakonice.cz/>

Úřad práce České republiky - krajská pobočka v Českých Budějovicích. In:
Integrovaný portál MPSV [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné
z: <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc>

Výsledky výběrového šetření zdravotně postižených za rok 2007 [online]. Praha:
Český statistický úřad. Poslední změna 12.6.2008 [cit.2013-03-17].
Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p3309-08>

Zákon o důchodovém pojištění: Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. In:
Business.center.cz [online]. 1998 - 2013. [cit. 2013-03-18]. Dostupné
z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/duchodpoj/>

Zákon o zaměstnanosti: Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. In: Business.
center.cz [online]. 1998 - 2013. [cit. 2013-03-18]. Dostupné
z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zamestnanost/>

*Zprávy o situaci na trhu práce v jednotlivých okresech Jihočeského kraje. Zpráva o
situaci na trhu práce v Jihočeském kraji.* In: Integrovaný portál MPSV [online].
[cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>

11 PŘÍLOHY

11.1 Příloha č. 1: Dotazník zaměstnanci

Dotazník

Určený osobám se zdravotním postižením v lokalitě České Budějovice

Vážená (ý) paní/pane, jmenuji se Zdena Hanzlíková, studuji 3. ročník Jihočeské univerzity, Pedagogické fakulty, obor Výchova ke zdraví v Českých Budějovicích.

V rámci mé bakalářské práce se zabývám „Analýzou zaměstnanosti osob se zdravotním postižením v lokalitě České Budějovice“. Mnou předkládaný dotazník se zaměřuje na možnost pracovního uplatnění osob se zdravotním postižením a její dopad na život daných jedinců. Veškeré informace, které zde uvedete, jsou anonymní a budou sloužit pouze pro potřeby mé bakalářské práce. Tímto Vás prosím o pečlivé vyplnění.

Pokyny pro vyplnění:

Dotazník obsahuje 18 otázek. Některé otázky mají možnost volby odpovědi. Vyberte prosím vždy tu variantu odpovědi (vždy jen jednu u každé otázky), která nejlépe odpovídá Vaší situaci.

Zvolenou odpověď označte křížkem (X)

Některé otázky nutno vyplnit. Prosím o Vaši trpělivost.

V Českých Budějovicích, leden 2013

Děkuji za Vaši spolupráci.
Zdena Hanzlíková

1. Pohlaví

- Muž
- Žena

2. Věk

- Do 20let
- Od 21-30let
- Od 31-40let
- Od 41-50let
- Nad 50let

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- Základní
- Vyučen (a)
- Maturita
- Vysokoškolské

4. Máte zdravotní postižení

- S jednou vadou
- S kombinovanými vadami

5. Vymezení zdravotního postižení

- Tělesné
- Mentální
- Smyslové

6. Jste osoba

- Plně invalidní
- Částečně invalidní
- Zdravotně znevýhodněná

7. Můžete z hlediska Vašeho zdravotního stavu vykonávat profesi, na kterou máte kvalifikaci?

- Mohu dle kvalifikace
- Nemohu dle kvalifikace
- Jsem bez kvalifikace

8. Jakým způsobem získáváte informace o možnosti pracovního uplatnění

- Na úřadu práce
- Z inzerátu
- Z internetu
- Z médií

9. Usnadnila vám informovanost o možnosti pracovního uplatnění hledání zaměstnání

- Vůbec ne
- Částečné
- Velmi mi pomohla

10. Jste veden (a) v evidenci na Úřadu práce

- Ano
- Ne

11. Jak dlouho jste byl (a) evidován (a) na Úřadu práce

- Méně než 3 měsíce
- Méně než 6 měsíců
- Méně než 1 rok
- Méně než 2 roky
- neevidován

12. V kolika zaměstnáních jste doposud pracoval (a)?

- V žádném
- V 1 zaměstnání
- Ve 2 zaměstnáních
- Ve 3 a více zaměstnáních

13. Jakou maximální vzdálenost jste ochoten (a) dojíždět do zaměstnání

- Do 2 km
- Do 5 km
- Do 10 km
- Do 20 km

14. Jak se do práce dopravujete?

- Auto
- MHD
- Pěšky
- Kolo
- ČSAD

15. Podstoupil (a) jste rekvalifikaci v rámci Úřadu práce

- Ano
- Ne

16. Využíval (a) jste někdy služeb podporovaného zaměstnávání?

- Ano
- Ne

17. Myslíte si, že je na trhu práce pro zdravotně postižené dostatek pracovních příležitostí

Ano

Ne

11.2 Příloha č. 2: Dotazník zaměstnavatelé

Dotazník

Určený pro zaměstnavatele osob se zdravotním postižením v lokalitě České Budějovice

Vážená (ý)paní/pane, jmenuji se Zdena Hanzlíková, studuji 3. ročník Jihočeské univerzity, Pedagogické fakulty, obor Výchova ke zdraví v Českých Budějovicích.

V rámci mé bakalářské práce se zabývám „Analýzou zaměstnanosti osob se zdravotním postižením v lokalitě České Budějovice“. Mnou předkládaný dotazník se zaměřuje na možnost pracovního uplatnění osob se zdravotním postižením a její dopad na život daných jedinců. Veškeré informace, které zde uvedete, jsou anonymní a budou sloužit pouze pro potřeby mé bakalářské práce. Tímto Vás prosím o pečlivé vyplnění.

Pokyny pro vyplnění:

Dotazník obsahuje 13 otázek. Některé otázky mají možnost volby odpovědi. Vyberte prosím vždy tu variantu odpovědi (vždy jen jednu u každé otázky), která nejlépe odpovídá Vaší situaci.

Zvolenou odpověď označte křížkem (X)

Některé otázky nutno vyplnit. Prosím o Vaši trpělivost.

V Českých Budějovicích, leden 2013

Děkuji za Vaši spolupráci.
Zdena Hanzlíková

1. Jaká jste právní forma organizace?

- Akciová společnost (a.s.)
- Společnost s ručením omezeným (s.r.o.)
- Veřejná obchodní společnost (v.o.s.)
- Družstvo
- Příspěvková organizace
- Sdružení
- Jiné

2. Uveďte prosím počet zaměstnanců se zdravotním postižením ve vašem podniku/organizaci

- Méně než 10
- 10-25
- 26-50

4. Mezi vašimi zaměstnanci se zdravotním postižením převažují

- Ženy
- Muži

6. Jaký mají Vaši zaměstnanci zdravotně postižení pracovní poměr?

- na dobu určitou
- na dobu neurčitou

7. Kolik hodin denně tyto zaměstnanci pracují?

8. Zaměstnávání zdravotně postižených osob považujete za:

- Společensky přínosné
- Potřebu pomáhat osobám se zdravotním postižením
- Přínos pro podnik/organizaci

9. Jaké máte zkušenosti se zdravotně postiženými zaměstnanci?

- Většinou kladné
- Většinou záporné
- Neshledávám rozdíl, záleží na konkrétní osobnosti

10. Kdo pomohl zprostředkovat práci OZP ve vašem podniku / organizaci

- Úřady práce
- Agentury podporovaného zaměstnání
- Vlastní iniciativa OZP